

Република Србија
Аутономна покрајина Војводина
Град Суботица
Градска управа
Секретаријат за пољопривреду и заштиту животне средине
Служба за заштиту животне средине и одрживи развој
Број: IV-08/I-501-44/2024
Датум:
Трг слободе 1, Суботица
Тел.: 024/626-789
ПА

НАЦРТ

На основу члана 15. став 4. Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Сл. гласник РС“, бр. 135/04, 25/15 и 109/21), члана 136. и члана 141. Закона о општем управном поступку („Сл. гласник РС“, бр. 18/16, 95/18 - аутентично тумачење и 2/23 - одлука УС), члана 48. Одлуке о градској управи града Суботица („Сл. лист Града Суботица“, бр. 18/17, 30/17, 5/20 и 35/23-пречишћен текст), а решавајући по захтеву оператера АД „IMLEK“, ул. Индустијско насеље бб, Падинска скела – Београд, за издавање интегрисане дозволе за рад постројења у Суботици, Толминска бр. 10, број IV-08/I-501-44/2024 од 02.04.2024. године, Секретаријат за пољопривреду и заштиту животне средине, Служба за заштиту животне средине и одрживи развој, доноси

РЕШЕЊЕ

О ИЗДАВАЊУ ИНТЕГРИСАНЕ ДОЗВОЛЕ

Издаје се интегрисана дозвола регистарског броја 1. оператеру АД „IMLEK“ ул. Индустијско насеље бб, Падинска скела - Београд, за рад целокупног постројења и обављање активности прераде млека и производње сирева производног објекта у Суботици, ул. Толминска бр. 10 на катастарским парцелама број 36153/1 и 36153/17 КО Доњи Град, Суботица, и утврђује следеће:

І. ОПШТИ ПОДАЦИ

1. Општи подаци о интегрисаној дозволи и врсти активности за коју се издаје дозвола

Интегрисана дозвола регистарског броја 1. издаје се оператеру АД „IMLEK“ ул. Индустијско насеље бб, Падинска скела – Београд (у даљем тексту Оператер), за рад целокупног постројења и обављање активности прераде млека и производње сирева Производног објекта у Суботици, ул. Толминска бр. 10, сходно Закону о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Сл. гласник РС“, бр. 135/04, 25/15 и 109/21), Уредби о врстама активности и постројења за које се издаје интегрисана дозвола („Сл. гласник РС“, бр. 84/05), Правилнику о садржини и изгледу интегрисане дозволе („Сл. гласник РС“, бр. 30/06 и 4/24), Уредби

о садржини програма мера прилагођавања рада постојећег постројења или активности прописаним условима („Сл. гласник РС”, бр. 84/05) и Уредби о критеријумима за одређивање најбољих доступних техника, за примену стандарда квалитета животне средине и одређивање граничних вредности емисија у интегрисаној дозволи („Сл. гласник РС”, бр. 84/05).

Сходно горе наведеној Уредби о врстама активности и постројења за које се издаје интегрисана дозвола, Оператер припада постројењима и активностима за које се издаје интегрисана дозвола и то дефинисана под тачком 6. Остале активности, 6.4 Постројења за прераду хране, укључујући третман и прераду млека већу од 200 t на дан (просечна годишња вредност).

У складу са наведеним, Оператер се обратио Секретаријату за пољопривреду и заштиту животне средине Служби за заштиту животне средине и одрживи развој града Суботице као надлежном органу за издавање интегрисане дозволе.

2. Општи подаци о постројењу и активности за коју је захтев поднет

Постројење се налази на катастарским парцелама 36153/1 и 36153/17 КО Доњи Град на адреси Толминска бр. 10. у Суботици, на 46,065655 степени северне географске ширине и 19,68583 степени источне географске дужине.

Оператер се на предметној локацији постројења бави прерадом свежег млека и производњом пастеризованог млека, различитих врста јогурта, павлака и сирева.

Капацитет пријема и складиштења сировог млека је 600.000 литара/дан, а планирани обим производње за 2025. годину је 600.000 литара/дан.

Број запослених у постројењу је 144. У постројењу се обављају активности 24 часа дневно, у три смене, 5 дана у недељи. Нормалан број радних дана годишње је 313 дана.

Опис технолошког поступка

Оператер се бави прерадом млека и производњом млечних производа у комплексу у Суботици, Толминској бр.10. Прерада млека и производња производа од млека је сложен технолошки процес који се састоји од низа технолошких операција и техника и то:

- пријем млека,
- пречишћавање и хлађење млека,
- сепарација и топлотна прерада млека
- процеси прераде млека у различите млечне производе
- паковање
- складиштење готових производа

Номинални капацитет млекаре је 600.000 литара дневно.

Помоћни системи у постројењу обухватају:

- системе за одржавање хигијене просторија, опреме и транспортних средстава

- расхладни систем
- систем за снабдевање водом
- термоенергетски блок
- постројење за пречишћавање отпадних вода

Пријем млека. Извори снабдевања оператера сировим млеком су мале и велике фарме. Пријем млека са малих фарми организован је на откупним станицама, а са великих фарми директно. Транспорт расхлађеног млека са фарми и откупних места обавља се термоизолованим камионима. Приликом пријема млека пре истакања из цистерни камиона узимају се узорци млека из сваке цистерне и контролише се њихова исправност. Млеко које задовољава критеријуме исправности се истаче у пријемне танкове. Након истакања сировог млека, цистерна на сваком камиону се пере помоћу система за аутоматско прање.

По пријему се млеко отпрема у балансни танк. Из њега се пумпом пребацује у пријемне силосе (три комада везана у батерију) капацитета по 100 m³. Из пријемних силоса се млеко одводи у процес прераде.

Пречишћавање и хлађење млека. Први корак у преради млека је филтрирање у циљу уклањања механичких нечистоћа. После филтрирања млеко се хлади на температуру од 2-4°C. Хлађење се врши у плочастим размењивачима топлоте. Охлађено млеко се складишти у танкове. Температура складиштења је до +4°C.

Сепарација и топлотна прерада млека. Након филтрирања врши се сепарација млека у циљу подешавања концентрације масти у млеку, односно готовом производу. За ову сврху примењују се центрифугални сепаратори. После сепарације млеко са одређеним процентом млечне масти се одводи на пастеризацију. Пастеризација млека је термички процес који се примењује у сврху уништавања патогених микроорганизама. У постројењу се примењује висока пастеризација (82°C/15сек). Након пастеризације млеко одлази у секцију за регенерацију где започиње његово хлађење. Процес хлађења се завршава хлађењем водом, на +4°C. Охлађено обрано млеко се одводи линијом и складишти у танковима до момента обраде или прераде.

Део овако третираног млека се пакује као готов производ, а део се одводи на даљу стерилизацију за производњу дуготрајног млека или на производњу млечних производа.

Процеси прераде млека у различите млечне производе. Производња млечних производа се врши у посебном одељку млекарне. Према потребама тржишта производе се: ферментисани млечни производи (јогурт, баланс јогурт, кисело-млечни производи, пастеризована павлака, кисела павлака, јогуртни ферментисани млечни напаци са додатком воћа и други); сиреви и сирни намази; маслац у блоку; као и прашкасти производи од млека (обрано и пуномасно млеко у праху). Сви производи се производе по дефинисаним процедурама, на одговарајућим температурама и протосцима, уз додаток потребних култура.

Готови производи се пакују у различиту амбалажу (PET боце, кутије и сл.) у ултрачистим хигијенским условима.

У млекарни постоји и **погон за производњу прашкастих производа.** У прашкасте производе спадају обрано млеко у праху са мах. 1.5% млечне масти и пуномасно млеко у праху са мин. 25% млечне масти. Капацитети погона за производњу прашкастих производа су: упарна станица - номинални капацитет 5000 l/h и спреј сушница - номинални капацитет 500 kg/h. Након сушења, млеко у праху се издваја преко циклонских одвајача и хлади.

Одржавање хигијене просторија, опреме и транспортних средстава. Хигијена просторија и опреме у млекарима је веома важан фактор који битно утиче на квалитет млека и млечних производа. Хигијенски режим у постројењима обезбеђује се аутоматски помоћу CIP-ова. CIP (*cleaning-in-place*) је систем аутоматске опреме за прање машина, уређаја и цевовода без демонтаже који се састоји од четири резервоара са топлом и хладном водом, азотном киселином и базом натријум-хидроксида. Путања према линијама прања остварује се пропуштањем и циркулацијом флуида у систем преко вентила и пумпи, а према програму прања у производним деловима објекта.

У току одржавања хигијене користе се и велике количине топле и хладне воде. Употребљена вода се након прања, системом интерне канализације, упушта у систем за пречишћавање отпадних вода који се налази унутар комплекса АД „МЛЕК“ Суботица (ППОВ), а потом у градску канализациону мрежу.

Расхладни системи у постројењу су базирани на амонијаку као основном расхладном флуиду и фреону 404А који се користи за кондиционирање готових производа у складиштима. За рад расхладних система користи се око 6 t амонијака и око 240 kg фреона 404А.

Снабдевање водом. Млекара се снабдева водом из два сопствена бунара. Снабдевање свих објеката водом обавља се из система за водоснабдевање у оквиру комплекса, који се састоји од бунара, црпне станице, пумпи и цевовода и фабрике за третман воде. У зони локације изграђена је водоводна мрежа на коју су прикључени сви објекти унутар комплекса. Вода из бунара се користи за технолошке потребе, противпожарне потребе, прање манипулативних површина и саобраћајница, санитацију просторија и опреме, санитарне потребе и за потребе парних котлова.

Да би била погодна за поменуте потребе, бунарска вода се припрема у фабрици за третман воде где се подвргава процесу филтрације и уклањања гвожђа, арсена и мангана. Вода се затим хлорише на тај начин што се у протоку воде додаје средство за дезинфекцију (хлор) у тачно одређеној количини. Контактном време хлора и воде мора бити најмање 20 минута пре коришћења воде. Након хлорисања вода прелази преко филтера (величине 50 микрона). Након пречишћавања вода се складишти у танк/резервоар капацитета 120 m³ за пречишћену воду одакле се изузима и користи за потребе прања у производњи. Капацитет третмана постројења за прераду воде је 45 m³/h.

Термоенергетски блок. За потребе обезбеђења топле воде и паре изграђено је термоенергетско постројење. Инсталирана су два котла снаге 8,4 и 3,1 MW. Котлови су са комбинованим горионицима. Примарно гориво које се користи је природни гас, а мазут је алтернатива само у случају када би дошло до прекида у снабдевању природним гасом. Мазут се не користи већ дуги низ година (од 2013 године).

Постројење за пречишћавање отпадних вода. Технолошке отпадне воде из процеса производње у АД "МЛЕК" Суботица настају на следећим местима: пријем млека, предходна обрада и хлађење, производња маслаца, производња кисело млечних производа, производња сирева. Технолошке отпадне воде се сакупљају у шахту одакле се препумпавају преко сита у егализациони базен. Издвојене чврсте материје се пребацују у контејнер. У процесу пречишћавања користе се следећи процеси: флотација; биолошки третман са активним муљем; секундарно таложење. Пречишћена отпадна вода одводи се у јавну канализацију Града Суботице, док се влажни муљ шаље у цистернама на градско постројење за прераду отпадних вода.

3. Опис локације на којој се активност обавља

Оператер је у делу 1 Захтева за интегрисану дозволу доставио потребне податке у вези са локацијом постројења.

Предметни комплекс се налази у Суботици, Република Србија. Комплекс АД „ИМЛЕК“ обухвата простор дефинисан катастарским парцелама број 36153/1 и 36153/17 КО Доњи Град, Суботица. Укупна површина комплекса млекаре је 4ha 42a и 63m².

Комплекс АД „ИМЛЕК“ Суботица налази се на 46,065655 степени северне географске ширине и 19,68583 степени источне географске дужине.

Предметна локација се налази на рубу Месне заједнице „Александрово“, између Толминске улице, Чантавирског и Биковачког пута. Најближа стамбена насеља налазе се на 50 метара од предметног комплекса. Улице су асфалтиране и представљају саобраћајну везу комплекса АД „ИМЛЕК“ са осталим деловима Суботице. Центар града налази се на удаљености од 3 km.

Објекат најближи локацији је Компанија „Фиделинка“ на око 200 метара удаљености, а даље је АД „Братство“ око 100 метара од локације, „НИС“ бензинска пумпа на око 600 m од локације и на око 250 m постројење за производњу алуминијумске амбалаже „Al Pack Group“. Први стамбени објекат налази се на око 50 m од АД „ИМЛЕК“ преко пута Толминске улице. Са југоисточне стране су ливаде и њиве.

Радну зону пресеца жељезничка пруга и магистрални пут М-24, тако да постоје одлични услови за обезбеђење ове две врсте транспорта. Локација постројења АД „ИМЛЕК“ је повезана са инфраструктуром административног региона и шире преко изграђених унутрашњих и спољњих саобраћајница. Толминска улица повезује комплекс АД „ИМЛЕК“ са Чантавирским и Биковачким путем, а тиме и са аутопутем Е-75 и ширим регионом.

Укупна површина парцеле износи 4 ha 49 a и 69 m², и састоји се од следећих објеката:

- Портирница;
- Управна зграда са производним халама 1, 2, и 3, агрегатом, трафо станицом, и магацином готових производа и репроматеријала;
- Производана хала 4 са радионицом;
- Резервоари за смештај мазута;
- Надтрешница за машинско уље;
- Котларница;
- Мерно-регулациона станица за природни гас;
- Хидрофорска станица;
- Пречистач отпадних вода;
- Депонија отпадног материјала и гаража;
- Хала са расхладним уређајем, магацином амбалаже, репро материјала и средстава за прање, трафостаницом и ауто механичарском радионицом са гаражом и перионицом;
- Интерна станица за снабдевање горивом моторних возила;
- Кућице бунара 3 и 4.

У непосредној близини постројења нема заштићених природних и културних добара и археолошких налазишта.

4. Напомене о поверљивости података и информација

На основу члана 9. став 1. тачка 10. Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Сл. гласник РС”, бр. 135/04, 25/15 и 109/21), Оператер је надлежном органу доставио и Изјаву којом се потврђује да су информације садржане у захтеву истините, тачне, потпуне и доступне јавности. Изјава је приложена уз захтев интегрисане дозволе и овом изјавом оператер је потврдио да јавност има приступ захтеву за издавање интегрисане дозволе у целини, и да нема информација које садрже пословну тајну за коју је приступ јавности ограничен.

5. Информација о усаглашености

Захтев за добијање интегрисане дозволе, заведен под редним бројем IV-08/I-501-44/2024 од дана 02.04.2024. године који је поднео Оператер, у складу је са одредбама Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Сл. гласник РС”, бр. 135/04, 25/15 и 109/21), Правилником о садржини, изгледу и начину попуњавања захтева за издавање интегрисане дозволе („Сл. гласник РС”, бр. 36/06, 32/16, 44/18 - др. закон и 4/24) и Уредбом о садржини програма мера прилагођавања рада постојећег постројења или активности прописаним условима („Сл. гласник РС”, бр. 84/05). Захтев за добијање интегрисане дозволе садржи све податке и потребну документацију прописану поменутиим Законом и подзаконским актима.

II. ПРОЦЕНА ЗАХТЕВА

1. Процена захтева

1.1. Примена најбољих доступних техника

За процену усаглашености процеса и активности Оператера са најбољим доступним техникама (*BAT-Best Available Techniques*) коришћени су следећи референтни документи:

1. **Индустрија хране, млека и пића**, *Reference Document for the Food, Drink and Milk Industries. Industrial Emissions Directive 2010/75/EU (Integrated Pollution Prevention and Control)*, 2019;
  - **ВАТ закључци за индустрију хране, пића и млека**, *COMMISSION IMPLEMENTING DECISION (EU) 2019/2031 of 12 November 2019 establishing best available techniques (BAT) conclusions for the food, drink and milk industries, under Directive 2010/75/EU of the European Parliament and of the Council*;
2. **Енергетска ефикасност**, *Reference Document on Best Available Techniques for Energy Efficiency, February 2009 (corrected version as of 09/2021)*;
3. **Емисије из складишта**, *Reference Document on Best Available Techniques on Emissions from Storage, July 2006*;
4. **Расхладни системи**, *Reference Document on the application of Best Available Techniques to Industrial Cooling Systems, December 2001*;
5. **Општи принципи мониторинга**, *Reference Report on Monitoring of Emissions to Air and Water from IED Installations, 2018*.

Усаглашеност процеса Оператера са захтевима најбољих доступних техника, оператер је детаљно описао у Прилогу 7 Захтева.

Програм мера прилагођавања, односно опис планираних активности у циљу усаглашавања са најбољим доступним техникама, дефинисаним наведеним референтним документима дат је у Прилогу 8 Захтева.

Усклађеност је постигнута код следећих релевантних најбољих доступних техника поменутих референтних докумената:

1. Управљање енергијом

Израђен је План мера за ефикасно коришћење енергије (Прилог 13 Захтева) у коме су дефинисане и планиране мере које је потребно реализовати, ради повећања енергетске ефикасности производног процеса. Идентификовани су сви видови енергије (електрична енергија, производња и потрошња технолошке паре), као и сви системи у којима се енергија троши (расхладни уређаји, компресорска станица, КГХ системи, осветљење и остали). Анализиран је начин коришћења и тип енергије у постројењу, као и деловима постројења и процеса, могућности смањења потрошње енергије, контроле и оптимизације, побољшања изолационих материјала, могућност коришћења вишка енергије из других процеса и/или система и др. У постројењу се тежи искоришћењу топлотне енергије из једног дела процеса у другом. Постигнута је енергетска ефикасност контролом сагоревања, оптимизацијом система производње паре, смањењем цурења и изолацијом цевовода (примена методологије која се базира на системском прорачуну како би се смањила потрошња енергије у процесу, коришћење опреме за поврат енергије, оптимизација процеса – аутоматизација процеса сагоревања, управљање потрошњом водене паре контролом опреме, континуирано упоређивање резултата потрошње енергије). Такође, постигнута је енергетска ефикасност у делу производног процеса употребом ефикасних хомогенизатора, успостављањем континуалног процеса пастеризације, коришћењем регенеративних размењивача топлоте.

Извршен је прорачун специфичне потрошње енергије по литри прерађеног млека и добијене вредности су у оквиру индикативног нивоа ефикасности за потрошњу енергије за млекарне (БАТ 21, *BATC for food, drink and milk industries*). Идентификована су места где се може смањити потрошња енергије по тони прерађеног млека и предложене су мере за повећање енергетске ефикасности које укључују:

- Имплементацију система енергетског менаџмента;
- Едукацију запослених о правилном коришћењу ресурса (затварање вентила, гашење светла, искључивање опреме);
- Редован сервис горионика и котлова (најмање два пута годишње) са циљем оптимизације сагоревања и смањења емисија загађујућих материја у ваздух;
- Редовна инспекција рада одвајача кондензата;
- Побољшање термичке изолације на парној арматури, редовно одржавање цевовода и арматуре ради спречавања губитака воде;
- Уградња топлотних пумпи у СИР систему;
- Замену старе расвете LED светиљкама (процес замене је започет 2019. године и траје континуирано до данас).

На овај начин, оператер остварује континуални напредак у повећању енергетске ефикасности, смањењу потрошње енергије и унапређењу еколошких перформанси, уз детаљан мониторинг и редовно одржавање система.

Commission implementing decision (EU) 2019/2031 of 12 November 2019 establishing best available techniques (BAT) conclusions for the food, drink and milk industries, део 17.1.3, 17.4.1, (BAT 6, 21)

Reference Document on Best Available Techniques for Energy Efficiency, део 4.2.1, 4.2.2, 4.2.2.4, 4.2.4, 4.2.7, 4.2.8, 4.2.9, 4.3.1- 4.3.11, (BAT 1, 8, 11, 14 - 19, 21- 29).

2. Контрола процеса

Постројење је сертифициковано према следећим стандардима: ISO 9001 – Систем менаџмента квалитетом; ISO 14001 – Систем менаџмента животном средином; ISO 45001 – Систем безбедности и здравља на раду; ISO 22000/НАССР) – Систем управљања безбедношћу хране, као и следећим стандардима за храну: IFS Food – међународни стандард за храну и HALAL стандард.

У компанији је успостављен систем Интегрисаног система управљања, чији је битан чинилац заштита животне средине документована кроз стандард ISO 14001 – Систем менаџмента животном средином. Овај систем је повезан са захтевима других стандарда и обухвата документацију која се односи на процедуре и упутства за управљање заштитом животне средине.

Успостављени су и спроводе се поступци контроле квалитета и праћења кључних показатеља, у складу са усвојеним системом квалитета ISO 9001, како би се проценат рекламираних производа смањило на што мању меру, а самим тим и утицај поновне обраде ових производа на животну средину.

Континуално унапређење пословања усмерено је на побољшање квалитета производа, заштиту животне средине и осигуравање здравља запослених. Руководство редовно прати и прилагођава циљеве у складу са анализама перформанси интегрисаног система, предузимајући корективне мере тамо где је потребно.

Прати се ефикасност коришћења ресурса, потрошње воде, енергије и сировина. Прате се токови процеса и биланси потрошње. Прате се емисије загађујућих материја у ваздух и воде, загађење земљишта, потрошња природних ресурса, те утицаји попут буке, вибрација и визуелних ефеката. Успостављен је инвентар отпадних токова вода и загађујућих материја у ваздух. Врши се праћење и мерења процесних параметара у постројењу за третман отпадних вода. Редовно се извршава реализација Плана вршења мониторинга (Прилог 9 Захтева) у све медијуме животне средине. Поштују се све мере смањења потрошње и коришћења отпадних вода у циљу што економичније производње и ефикасности коришћења природних ресурса. Дефинисани су циљеви и програми заштите животне средине, као и начини реаговања у ванредним ситуацијама.

Све емисије загађујућих материја се редовно прате и контролишу, укључујући прашкасте материје из погона за производњу млека у праху, емисије из котларница - емисије угљен монооксида, оксида азота и сумпора. Оператер има успостављен мониторинг емисија загађујућих материја у ваздух, потрошње енергије, воде и сировина.

На основу инвестиционих планова, спроводе се мере за смањење утицаја на животну средину, укључујући раздвајање токова отпадних вода, употребу затворених система за расхладну воду и коришћење обновљивих извора енергије како би се повећала ефикасност и смањила потрошња ресурса.

Оператер има израђен План заштите од удеса (Прилог 22 Захтева), у складу са Законом о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама, као и сагласност надлежног органа на овај документ. У складу са Законом о заштити од пожара оператер је израдио документ План заштите од пожара за целу фабрику (у Прилогу 22 Захтева: Сагласност надлежног органа на План заштите од пожара). Оператер има израђен и План заштите и спасавања, за који поседује сагласност надлежног органа (Прилог 22 Захтева). Редовно се обављају техничке контроле коришћених система за заштиту (детектори амонијака у расхладном постројењу, детектори природног гаса у котларници и других).

Спроводе се потребне процедуре и радње за постизање циљева и смањење ризика по животну средину. Пореди се рад постројења са другим сличним постројењима у индустрији, а узимају се у обзир најбоља доступна технологија (БАТ) и развој чистијих технологија.

Commission implementing decision (EU) 2019/2031 of 12 November 2019 establishing best available techniques (BAT) conclusions for the food, drink and milk industries, део 17.1.1, 17.1.4 (БАТ 1, 2)

Reference Document on Best Available Techniques for Energy Efficiency, део 4.2.2, 4.2.7, (БАТ 2, 14)

Reference Document on Emission from Storage, део 5.1, 5.1.1.1, 5.1.1.2, 5.1.1.3, 5.1.2.

3. Сировине и помоћни материјали

Основна сировина која се прерађује у постројењу је сирово млеко које се набавља од малих фарми и великих добављача. Сирово млеко се након контроле исправности на улазу у постројење складишти у пријемним танковима повезаним у батерију, укупног капацитета 300 m³. Танкови су топлотно изоловани. Помоћне сировине укључују NaOH и HNO₃ који се користе за чишћење опреме, FeCl₃ за флокулацију у постројењу за пречишћавање отпадних вода и NaOCl за дезинфекцију. Ове сировине се допремају у наменским канистерима и складиште у Складишту уља и мазива. Сва средства која се користе за одржавање хигијене су дозвољена за коришћење у прехранбеној индустрији, у складу са регулативама ЕУ и са националним законодавством о биоцидним производима. Оптималним дизајном СИР система за одржавање хигијенског режима опреме и објеката у постројењу осигуран је одговарајући избор и смањено коришћење штетних хемикалија. У расхладним системима се претежно користи амонијак који не спада у хемикалије које оштећују озонски омотач. Осим амонијака, у мањој количини, као расхладно средство се користи и фреон 404А.

У котловима се за сагоревање користи природни гас који се допрема цевоводима преко разводне мреже Србијагас-а. Као резервно гориво на локацији постројења се складишти мазут који би се користио само у случају прекида у снабдевању природним гасом. Мазут није коришћен од 2013. године.

Може се закључити да је оператер са аспекта управљања материјалима у складу са БАТ препорукама.

Commission implementing decision (EU) 2019/2031 of 12 November 2019 establishing best available techniques (BAT) conclusions for the food, drink and milk industries, део 17.1.5, 17.1.6, (БАТ 8, 9)

Reference Document on Emission from Storage, део 5.1.2, 5.3.3.

4. Емисије у ваздух

Емисије у ваздух из тачкастих извора:

Оператер спроводи мониторинг емисија загађујућих материја у ваздух из постројења за сагоревање два пута годишње, у складу са националним законодавством. Мерења обавља независна акредитована лабораторија овлашћена за дату врсту испитивања.

Мерења емисија CO, NOx и оксида сумпора на емитерима котлова К1 и К2 показала су вредности испод ГВЕ за одговарајуће гасове на свим мерењима у последње 3 године (прилог 14 Захтева).

Мерење емисије прашкастих материја се врши на технолошком емитеру који припада постројењу Сушаре млека у праху (прашкара). Сушара млека у праху не поседује системе за смањење емисије загађујућих материја у ваздух. Погон сушаре млека у праху ради по потреби. У току 2023. године Сушара млека у праху укупно радила 138 дана, односно 3.312 сати, а за првих 10 месеци 2024. године је радила 131 дан или 3.144

сати. Мерењем емисија прашкастих материја на емитеру сушаре млека у праху (прилог 14 Захтева) утврђене су вредности емисија у распону од 5,5 – 12 mg/Nm³ (подаци из 2023. и 2024. године). Највеће вредности емисије биле су у новембру 2023.године - 10,4 ± 1,5mg/Nm³, и у мају 2024.године 11.9 ± 1,8 mg/Nm³. БАТ вредност дефинисана у *Commission implementing decision (EU) 2019/2031 of 12 November 2019 establishing best available techniques (BAT) conclusions for the food, drink and milk industries*, део 17.4.4 (БАТ 23) износи <2-10 mg/Nm³.

Емисије у ваздух из дифузних/фугитивних извора:

Све саобраћајнице по којима се крећу камиони/цистерне и друга возила су тврде површине, бетон или асфалт. Редовно се обавља чишћење путева који имају чврсту површину, те нема значајних дифузних емисија прашкастих материја из постројења.

Reference Document on Emission from Storage, део 5.1.1.1, 5.4, 5.4.1, 5.4.2.

Миристи:

У процесу производње не користе се супстанце са израженим мирисом. Сви процеси производње одвијају се у затвореном простору. Један од извора за ширење непријатних мириса представљају отпадне воде, односно постројење за пречишћавање отпадних вода. На локацији постројења извршено је потпуно раздвајање све три (фекалне, атмосферске и технолошке) канализационе мреже. Локација постројења за пречишћавање отпадних вода (у унутрашњости самог комплекса постројења), као и његов дизајн који појаву непријатних мириса своди на најмању могућу меру, а сам процес пречишћавања у складу са БАТ, не доводи до угрожавања околног становништва.

Оператер није имао притужби на непријатне мирисе од стране локалног становништва.

Commission implementing decision (EU) 2019/2031 of 12 November 2019 establishing best available techniques (BAT) conclusions for the food, drink and milk industries, део 17.1.9, (БАТ 15)

5. Емисије у воду

Потрошња воде износи око 220.000 m³/god, у зависности од обима производње. Поређењем специфичне потрошње воде у млекарни (која у просеку у последње три године износи 5,20 m³/l прерађеног млека) утврђено је да је потрошња воде већа од БАТ вредности (3 m³/l прерађеног млека) те је потребно увести организационе мере за смањење потрошње воде и генерисање отпадних вода.

Неке од предложених мера у циљу смањења потрошње воде су: уградња сензора на свим местима потрошње воде, уградња мерача протока, поновно коришћење воде, спречавање цурења воде на вентилима, славинама, цевима, уградња аутоматских уређаја за прање. Највеће потрошаче воде у постројењу представљају производња фета сира и прашкастих производа (млеко у праху). Производни погони осталих производа, сви укупно, представљају мале потрошаче воде у односу на ова два погона. Програмом мера прилагођавања рада постојећег постројења прописаним условима, предвиђена је мера Прилагођавања организације производње ради достизања БАТ вредности потрошње воде (Прилог 8 Захтева).

У оквиру постројења извршено је раздвајање отпадних токова воде: санитарна, технолошка и атмосферска. Оператер има постројење за пречишћавање отпадних вода које садржи све нивое третмана. Постројење за пречишћавање отпадних вода се састоји из следећих целина: сито пужног транспортера, егализациони базен, базен за мешање (додавање хемикалија), флотација и флокулација, биолошки базен - аеробни третман,

бистрење отпадне воде у секундарним таложницима, регенерација активног муља. Систем је пројектован да минимизира непријатне мирисе и функционише у складу са БАТ.

Отпадна вода из постројења се не испушта у реципијент, већ у градску канализацију, а даље се додатно врши пречишћавање на градском постројењу за пречишћавање отпадних вода. Граничне вредности емисије дате у БАТ табелама се не односе на постројење јер нема испуштања отпадних вода у реципијенте, већ се вода шаље на даљу прераду, у градски пречистач за воде.

Санитарна отпадна вода се испушта директно у Градско постројење за пречишћавање отпадних вода града Суботице, где се врши њено пречишћавање.

Атмосферске отпадне воде са простора допреме и манипулације се сакупљају одвојено и такође, тренутно, без третмана испуштају директно у Градско постројење за пречишћавање отпадних вода града Суботице.

Commission implementing decision (EU) 2019/2031 of 12 November 2019 establishing best available techniques (BAT) conclusions for the food, drink and milk industries, део 17.1.4, 17.1.7, (БАТ 7, 11, 12)

6. Бука

Мерење буке врши се у складу са националним законодавством и Планом мониторинга постројења. Мерења врши акредитована стручна организација овлашћена за ту врсту мерења. Најближа стамбена насеља налазе се на удаљености од 50 m у односу на комплекс.

Мерења се спроводе према Закону о заштити од буке, Уредби о индикаторима буке и Правилнику о методама мерења буке.

Мерења буке врше се једном у три године. Мерење је вршено и 2023. године. На основу мерења закључено је да меродавни нивои буке нису прелазиле максималне дозвољене вредности за дневни и вечерњи и ноћни период у испитиваном режиму рада. До сада није није било притужби околине на емисију буке из постројења.

Commission implementing decision (EU) 2019/2031 of 12 November 2019 establishing best available techniques (BAT) conclusions for the food, drink and milk industries, део 17.1.8, (БАТ 13, 14)

7. Складиштење

Приликом складиштења течности узете су у обзир: физичко-хемијске особине флуида који се складиште, адекватно управљање складиштем, контрола и одржавање, ниво потребне инструментације, уградња сигурносних система за заштиту резервоара при одступању од нормалних радних услова, задржавање акцидентно исцурелих материја, правилан избор опреме, посебно узимајући у обзир искуства о производу (конструкционе материјале, квалитет вентила), одржавања опреме, распоред итд. Спроведена је адекватна заштита од пожара.

Складишни резервоари су пројектовани да буду компатибилни са ускладиштеним материјалима, водило се рачуна о локацији, резервоара, конструкционим материјалима, квалитету вентила. Одабир локације и распоред резервоара одређен је према намени материје која се складишти.

Постоје Упутства за пријам материја за рад постројења за снабдевање материјама које се складиште у резервоарима.

Амонијак се складишти у 4 резервоара (запремина 4 m³, 1,5 m³, и два од по 2,8 m³) и користи се у расхладним системима. Због могућег процуривања резервоара са амонијаком инсталиран је систем дојаве амонијака у

машинској сали који се редовно одржава и контролише. Документ План мера за спречавање удеса и ограничавање његових последица (прилог 22 Захтева), садржи и мере заштите у случају удеса са амонијаком. На овај план прибављена је сагласност надлежног органа.

Мазут је смештен у 2 челична, полуукопана резервоара запремина 80 m³, односно 100 m³. Резервоари су постављени на бетонска постоља и наткривени су слојем земље.

Резервоари за дизел гориво (2 резервоара по 30 m³, са припадајућом арматуром и опремом) налазе се на интерној станици за снабдевање горивом моторних возила. Ови резервоари су конзервирани и нису више у употреби, као ни интерна пумпа за снабдевање дизел горивом (прилог 26 Захтева).

Сви резервоари су смештени и распоређени у складу са наменом материја које складиште, а њихова изградња и материјали су одабрани узимајући у обзир физичко-хемијске особине материјала. Опрема укључује специјалне вентиле и сигурносне системе, и све је усклађено са стандардима ISO 9001, ISO 14001 и ISO 45001.

Опрема за транспорт и руковање течним флуидима и гасовима одржава се према плановима одржавања и контролише редовно. Предузете су мере за смањење емисија у ваздух приликом претакања. Цевоводи задовољавају све стандарде, редовно се одржавају и врши се њихова контрола, а сви вентили подлежу испитивању, сертификовани су и заштићени од корозије. Вентили се редовно испитују и баждаре. Пумпе и компресори су одабрани и инсталирани у складу са захтевима процеса и препоруком произвођача, редовно се одржавају, уз редовно праћење и одржавање заптивног система.

Reference Document on Emission from Storage, део 5.1.1.1, 5.1.1.2, 5.1.1.3, 5.1.2, 5.2, 5.2.1, 5.2.2, 5.2.2.1, 5.2.2.3, 5.2.2.4.

8. Расхладни системи

Оператер поседује инсталисана расхладна постројења базирана на амонијаку као основном расхладном флуиду и фреону 404А, који се користи у хладњачама. Одржавање расхладног система се спроводи у складу са прописаним процедурама. Праћење технолошких параметара расхладног постројења је аутоматизовано.

Откуп млека је организован тако да се од фармера или са откупних места преузима већ охлађено млеко, које се превози у термички изолованим цистернама, чиме се обезбеђује одржавање температуре. Код пријема у фабрику температура млека износи 8°C, чиме је значајно смањен утрошак расхладне енергије код пријема где се млеко хлади на температуру од 2 до 4°C. У машинској сали инсталирани су расхладни уређаји са вијачаним компресорима и амонијаком као радним флуидом. Два мања компресора имају фреквентне регулаторе на погонским електромоторима. Код великих компресора регулација капацитета се изводи растерећењем. У употреби је високоефикасна/ниско енергетски захтевна опрема све више, јер се континуираном заменом смањење коришћења опреме са великим енергетским захтевима.

Снабдевање расхладном водом врши се из сопствених извора – два бунара, Б-3 и Б-4, који се налазе у кругу постројења. Вода из бунара се користи као технолошка вода за процес производње односно за расхладне торњеве, систем за гашење пожара, парне котлове и др. Расхладне куле су типа отворених расхладних система са рецикулацијом воде (користе исту воду више пута) да би расхладили индустријску процесну опрему. У постројењу се врши припрема воде за хлађење опреме. На тај начин постиже се квалитет воде потребан за ефикасно функционисање расхладних торњева. Хемијским третманом врши се спречавање формирања наслага каменца и спречава пораст микробиолошке активност изнад дозвољених граница. Због сталног испаравања воде у расхладним кулама врши се периодично додавање воде.

Расхладни систем се одржава према утврђеним процедурама и упутствима. Хемијским третманом бунарске воде врши се спречавање формирања наслага каменца и спречава пораст микробиолошке активност изнад дозвољених граница. Већи број пумпи у производном процесу је фреквентно регулисан, као и вентилатори који су ефикасни и савремени. У интервалима не дужим од 12 месеци, врши се детаљан преглед спољашње површине или изолације нанете на спољну површину таквих судова и измењивача топлоте, због корозије и других оштећења. Расхладни систем чине и уређаји који у себи као расхладни флуид користе фреон 404А. Овај истем се користи у складишним системима и хладњачама. Врши се редовно одржавање инсталације, прати се евентуално цурење фреона, врши се чишћење кондензатора због повећања енергетске ефикасност.

Може се закључити да се примењују БАТ технике за повећање енергетске ефикасности, смањење потрошње свеже воде и минимизацију емисија загађујућих материја, чиме се обезбеђује ефикасан рад расхладних система уз очување животне средине.

Reference Document of the Best Available techniques to Industrial Cooling Systems, део 4.3, 4.3.1, 4.3.2, 4.4, 4.4.1, 4.6, 4.6.1, 4.7, 4.7.1, 4.8, 4.8.1, 4.8.2, 4.9, 4.9.1, 4.9.2, 4.10, 4.10.1, 4.10.2.

9. Мониторинг

Мониторинг се у постројењу спроводи на основу усвојеног Плана мониторинга (прилог 9 Захтева).

Емисије у ваздух. У постројењу се врше периодична мерења емисија у ваздух на стационарним емитерима - емитери два котла на природни гас и технолошки емитер на погону за производњу млека у праху. Мерења се врше два пута годишње за сва три емитера, ангажовањем независне овлашћене акредитоване лабораторије. Мерења се врше у складу са Уредбом о мерењима емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања („Сл. гласник РС“, бр. 5/16 и 10/24). Врста загађујућих материја и стандарди према којима се врше мерења су дати у Плану мониторинга.

Емисије у воду. У постројењу се врши мерење квалитета подземних и отпадних вода. Испитивања квалитета отпадних вода врше се периодично, 4 пута годишње, пре и после постројења за пречишћавање. С обзиром да се отпадне воде не испуштају у реципијент, већ у градску канализацију Града Суботице, Квалитет отпадних вода корисника јавне канализације треба да одговара квалитету прописаном у члану 17 и 18. Одлуке о јавној канализацији („Сл. лист Града Суботице“, бр. 39/2001). Редовно се контролишу и подземне воде из бунара из којих се постројење снабдева свежеом водом.

У постројењу је предвиђен мониторинг загађујућих материја у отпадним водама пре и после третмана у постројењу за пречишћавање отпадних вода, према плану испитивања отпадних вода, који је део Плана мониторинга. Физичко-хемијска и микробиолошка анализа отпадне воде се раде у екстерној акредитованој лабораторији узимањем 4 узорка сирове воде годишње пре уласка у пречистач и 4 узорка пречишћене воде.

Квалитет земљишта на локацији оператера врши се на две локације у оквиру постројења: око укопаних резервоара за гориво и око резервоара за мазут. Планирана учесталост мониторинга квалитета земљишта је 1 путу у три године.

Commission implementing decision (EU) 2019/2031 of 12 November 2019 establishing best available techniques (BAT) conclusions for the food, drink and milk industries, део 17.1.2, (BAT 3-5)

Reference Document on Best Available Techniques in the Monitoring of Emissions to Air and Water from IED Installations, део 3.3.3.2.1.2, 3.3.3.3.2, 3.3.3.3.3, 3.3.3.3.4, 3.4.1-3.4.4, 3.5, 4.1-4.4, 5.1-5.3, 5.5.

Усаглашеност процеса са захтевима најбољих доступних техника, оператер је детаљно описао у Прилогу 7 Захтева (Процена усаглашености рада постројења са најбољим доступним техникама). Ниво усаглашености са БАТ захтевима је висок.

Делимично усаглашеност са најбољим доступним техникама постоји код

- Потрошње воде и количине отпадних вода

Специфична потрошња воде исказана по количини прерађеног млека износи 5,2 m³/l, па је потребно за постизање стандарда од 3 m³/l да Оператер смањи потрошњу воде и прилагоди организацију производње у зависности од врсте активности у процесу (прање, хлађење, чишћење).

Неусаглашености су утврђене

- у повећаној потрошњи воде по јединици производа,
- употреби NaOCl за дезинфекцију воде који би могао бити замењен мање агресивним хлор-диоксидом.

Програм мера прилагођавања, односно опис планираних активности у циљу усаглашавања са најбољим доступним техникама, дефинисаним наведеним референтним документима дат је у Прилогу 8 Захтева. У Програму мера наводи се низ мера које оператер планира да реализује, за активности у раду постројења које су показале делимичну усклађеност или неусклађеност са најбољим доступним техникама, а у циљу побољшања рада постројења и испуњености услова са прописаним БАТ-овима (Прилог 7 Захтева). У Програму мера оператер је уз наведене мере навео и временски оквир за њихову реализацију и очекиване резултате. Наведене мере су следеће:

- Прилагођавање организације производње ради достизања БАТ вредности потрошње воде ће се извршити до 2030. године;
- Имплементација система енергетског менаџмента ће се извршити до 2030. године;
- Уградња LED расвете уместо енергетски неефикасних светиљки ће се извршити до 2027. године;
- Обука запослених у циљу подизања нивоа свести и спровођења политике доброг газдовања (затварање славина и вентила када се вода не користи, гашење светла током дана, искључивање опреме која не ради и др.) се спроводи континуално;
- Уградња термичке изолације на парној арматури се спроводи континуално;
- Чишћење – замена улазних и излазних филтера за ваздух на ваздушним компресорима се спроводи континуално.

1.2. Закључак процене

Захтев за издавање интегрисане дозволе, који је оператер АД „МЛЕК“, Индустијско насеље бб, Падинска скела, Београд за Производни објекат за прераду млека и производњу сирева у Суботици, Толминска бр.10. доставио Граду Суботица, Градској управа, Секретаријату за пољопривреду и заштиту животне средине, Служби за заштиту животне средине и одрживи развој, израђен је у складу са Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Сл. гласник РС”, бр. 135/04, 25/15 и 109/21) и Правилником о садржини, изгледу и начину попуњавања захтева за издавање интегрисане дозволе („Сл. гласник РС”, бр. 30/06, 32/16, 44/18 - др. закон и 4/24). Уз захтев оператер је поднео и Програм мера прилагођавања рада постојећег постројења прописаним условима, који је урађен у складу са Уредбом о садржини програма мера прилагођавања рада постојећег постројења или активности прописаним условима („Сл. гласник РС”, бр. 84/05).

Оператер је уз захтев за издавање интегрисане дозволе поднео и потребну документацију у складу са чланом 9. Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине.

Захтев за издавање интегрисане дозволе који је поднео Оператер садржи све што је прописано постојећом законском регулативом. У захтеву је Оператер приказао усклађеност рада постројења са одредбама Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине, као и усклађеност рада постројења са најбољим доступним техникама. Оператер је предвидео и предложио најбоље доступне технике односно мере које је још неопходно предузети у постројењу са тачно дефинисаном динамиком спровођења тих мера, временским распоредом за завршетак предложених мера, као и предвиђеним финансијама које прате спровођење предложених мера.

1.2.1 Коришћење ресурса

Сировине и помоћни материјали

Основна сировина која се користи у процесу је сирово млеко које се прерађује у млеко и млечне производе. Сирово млеко се набавља од малих фарми и великих добављача и доставља камионима у расхлађеном стању. Сирово млеко се складишти у батерији повезаних резервоара укупног капацитета 300 m³. Пројектовани капацитет производње износи 600.000 l/дан, док радни капацитет зависи од оперативних услова и потреба тржишта. Годишња количине сировог млека која је прерађена током 2023. године износила је 40.323.445 литара. У табели II-1, дати су подаци о годишњој количини сировог млека за период 2021-2023. година. Подаци о годишњим количинама основне сировине (сировог млека) које се користе у процесу дате су у поглављу II 4. Захтева, у табели 4.

Табела II-1. Годишње количине сировог млека

Година	Количина (литара/годишње)
2021	39.125.856
2022	35.470.884
2023	40.323.445

Помоћни материјали

Осим сировог млека као основне сировине, помоћне сировине које се користе за производњу млека и млечних производа су адитиви, ароме, стабилизатори, биокултуре, со, воћне масе, евапорати, итд.

Опасне хемијске супстанце и хемијски производи који се користе у процесу производње као сировине или помоћни материјали (као расхладни флуиди, за чишћење технолошке опреме и објеката, при пречишћавању отпадних вода, за дезинфекцију...) су: NaOH (око 280,5 тона/год) и HNO₃ (59,8 тона/год) за чишћење технолошке опреме у СIP систему; FeCl₃ (око 12 тона/год) као флокулант у постројењу за пречишћавање отпадних вода и NaOCl (око 1 тоне/год) за дезинфекцију воде приликом припреме. NaOH и HNO₃ се допремају у наменским канистерима од 60 и 1250 литара и складиште се у дефинисаном простору у оквиру складишта уља и мазива. FeCl₃ и NaOCl се такође допремају у наменским канистерима од 1100, односно 1200 литара и складиште се у оквиру складишта уља и мазива на локацији оператера.

Оператер користи два расхладна флуида: амонијак и фреон 404А. Амонијак се корист као главно расхладно средство у постројењу, док се фреон користи у мањим количинама за кондиционирање готових производа у складиштима. За рад расхладних система користи се око 6 t амонијака и око 240 kg фреона 404А. Резервоари за амонијак који се налазе на локацији оператера су капацитета 4 m³, 1,5 m³, и два резервоара од по 2,8 m³.

На локацији оператера налазе се такође два резервоара за мазут (капацитета 80 и 100 m³), који се користи као резервно гориво у случају прекида у снабдевању природним гасом.

Подаци о годишњим количинама најважнијих помоћних материјала које се користе у процесу дате су у поглављу II 4. Захтева, у табели 5.

У процесу производње оператер користи опасне хемијске супстанце и хемијске производе као помоћни материјал. Податке о њиховом коришћењу са максимално предвиђеном годишњом потрошњом, оператер је дао у Прилогу 23 Захтева, у табели Листа хемикалија – опасних материја.

Вода

Оператер се снабдева водом из два сопствена бунара на локацији постројења, означена као Б-3 и Б-4, чије је коришћење обухваћено водном дозволом бр. II-1230/10-20 од 30.09.2021. године. Бунарска вода се користи као технолошка вода за процес производње, као расхладни медијум за расхладне торњеве, у систему за гашење пожара, за производњу процесне паре, за чишћење и као санитарна вода. Пре употребе, вода се припрема у постројењу за прераду воде, чији капацитет износи 45 m³/час.

Укупна потрошња воде у комплексу износи око 220.000 m³ годишње и варира у зависности од обима производње. Специфична потрошња воде у млекари (која у просеку у последње три године износи 5,20 m³/l прерађеног млека) је већа од ВАТ вредности (која износи 3 m³/l прерађеног млека).

У постројењу се не врши мерење потрошње воде у различитим деловима технолошког процеса и активностима.

Подаци о потрошњи воде се налазе у делу поглављу II 4.3 Захтева, у табели 13.

Енергија

Енергенти које оператер користи у процесу производње су:

- природни гас;
- електрична енергија;
- мазут (резервно гориво у случају прекида снабдевања природним гасом).

Укупна и специфична потрошња електричне енергије, топлоте, природног гаса и мазута за период од 2021-2023 године су у табели II-2.

Табела II-2. Потрошња енергије у постројењу

	2021	2022	2023
Електрична енергија (kWh)	5.840.035	5.316.795	5.551.209
По литри прерађеног млека	0,149	0,150	0,138
Топлотна енергија (kWh)	12.568.391	12.557.776	15.579.867
По литри прерађеног млека	0,32	0,35	0,39
Природни гас (m³)	1.344.213	1.245.159	1.355.385
По литри прерађеног млека	0,034	0,035	0,034
Мазут (kg)	0	0	0

Податке о коришћењу енергије оператер је дао у поглављу II 4.2. Захтева.

Електрична енергија се троши за погон уређаја у расхладним системима, погон технолошке опреме у производњи млека и млечних прерађевина, погон пумпи за воду, погон опреме за пречишћавање отпадних вода, осветљење и климатизацију просторија и друге потребе.

Природни гас је основни енергент у котларници и користи се за добијање топлотне енергије за потребе загревања просторија у зимском периоду и производњу топле воде. Топлотна енергија се производи у термоенергетском блоку са два котла. Један котлао је у погону, а други у резерви. Резервни котлао је стално укључен и ради са малом снагом из разлога да се може одмах активирати ако дође до квара на првом. Сваки котлао поседује свој независни димњак. Котлови поред природног гаса могу да раде и на мазут. Снабдевање гасом врши се преко ГМРС која је са котловским постројењем повезана преко гасовода. Гас се доводи под притиском од 3,5 бара.

Уз захтев за добијање интегрисане дозволе оператер је приложио и План мера за ефикасно коришћење енергије, Прилог 13 Захтева.

1.2.2 Главни утицаји на животну средину

Емисије загађујућих материја у ваздух

Од извора емисија загађујућих материја у ваздух присутни су тачкасти извори и дифузни извори емисије.

Главни извори загађивања ваздуха на локацији Оператера су процеси сагоревања који се изводе у парним котловима, као и емитер прашкастих материја из погона за производњу млека у праху (технолошки извор).

Најзначајније загађујуће материје које се емитују из процеса су: угљен моноксид, оксиди сумпора, оксиди азота и прашкасте материје

Тачкасти извори загађујућих материја у ваздух

У постројењу постоји три (3) тачкаста извора емисије загађујућих материја у ваздух, а то су:

- Е1 – димњак парног котла VIESSMAN (гориво природни гас, алтернативно гориво мазут) – котларница;
- Е2 - димњак парног котла ТРК OROMETAL (гориво природни гас, алтернативно гориво мазут) – котларница;
- Е3 – ANHYDRO спреј сушница - емитер погона за производњу млека у праху.

Податке о тачкастим изворима емисија из котларнице Оператер је дао у поглављу 5.2 Захтева, у табелама 14 и 15, док је податке о технолошком тачкастом извору емисије дао у табелама поглављу 5.2 Захтева, у табелама 17 и 18.

Тачкасти извори емисије немају инсталиране уређаје за третман отпадних гасова.

Сушара млека у праху (прашкар) не ради исти број дана као остали погони годишње, већ ради по потреби. У току 2023. године укупно је радила 138 дана тј. 3.312 сати, а за првих 10 месеци 2024. године је радила 131 дан (3.144 сати).

На основу измерених масених протока загађујућих материја, у фабрици нису заступљени емитери на којима је неопходно спроводити континуална мерења емисије. Сва мерења емисија у ваздух изводе се као периодична.

Повремена (периодична) мерења емисије Оператер врши два пута годишње, са размаком од најмање 6 месеци између два мерења, на три тачкаста извора загађујућих материја у ваздух (емитери Е1, Е2, Е3). Периодична мерења емисије врше се у складу са Законом о заштити ваздуха („Сл. гласник РС“ бр. 36/09, 10/13 и 26/21-др.закон) и Уредбом о мерењима емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања („Сл. гласник РС“, бр. 5/16 и 10/24), а изводе их независне акредитоване лабораторије овлашћене за дату врсту мерења.

Загађујуће материје које се мере су:

- на емитеру Е1 котла VISSMAN: угљен моноксид (CO), оксиди азота изражени као NO₂, оксиди сумпора изражени као SO₂,
- на емитеру Е2 котла ТРК OROMETAL: угљен моноксид (CO), оксиди азота изражени као NO₂ и оксиди сумпора изражени као SO₂
- на емитеру Е3 ANHYDRO спреј сушница прашкасте материје и процесни параметри (температура отпадног гаса, притисак отпадног гаса, брзина, садржај воде, садржај O₂, масени проток).

На емисије загађујућих материја у ваздух из емитера постројења примењују се граничне вредности емисија у складу са:

- Уредбом о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања, осим постројења за сагоревање („Сл. гласник РС“, број 111/15 и 83/21);
- Уредбом о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из постројења за сагоревање („Сл. гласник РС“, број 6/16 и 67/21).

Податке о емисијама у ваздух, мониторингу, оператер је дао у захтеву у: Поглављу II.5 Захтева: Емисије у ваздух, у табелама 11 – 21, као и у Прилогу 14 Захтева: Извештаји о мерењу емисије у ваздух и у Прилогу 9 Захтева: План вршења мониторинга.

Дифузни извори загађујућих материја у ваздух

Дифузне изворе емисија у постројењу представљају неконтролисане емисије из моторних возила у кругу фабрике. Дифузне емисије састоје се од издувних гасова и непријатног мириса. Емисије издувних гасова из моторних возила са унутрашњим сагоревањем карактеришу се периодичним повећаним концентрацијама CO, CO₂, NO_x, SO₂, Pb, алдехида, прашине итд.

Дифузне емисије које потичу од саобраћаја контролишу се помоћу редовног прања саобраћајница и редовног одржавања фабричког круга.

Дифузне емисије у виду ширења непријатног мириса смањују се редовним чишћењем моторних возила за превоз млека и млечних производа.

Емисије у ваздух које потичу од материја које имају снажно изражен мириш

У процесу производње не користе се материје са снажно израженим мирисом.

Мерење квалитета ваздуха

Оператер не врши мониторинг квалитета амбијенталног ваздуха. Град Суботица – Градска управа града Суботице и Завод за јавно здравље Суботица, спроводе праћење квалитета ваздуха на територији Града

Суботице, у складу са одредбама Закона о јавном здрављу („Сл. гласник РС”, бр. 15/16), Закона о заштити ваздуха („Сл. гласник РС”, бр. 36/09, 10/13 и 26/21-др.закон) и Уредбе о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Сл. гласник РС”, бр. 11/10, 75/10 и 63/13).

Емисије у воду и њихов утицај на животну средину

Податке о емисијама у воду, третману отпадних вода и мониторингу оператер је дао у Захтеву у:

- Поглављу II. 6. Емисије загађујућих материја у воде, Прилог захтева за издавање интегрисане дозволе;
- Прилогу 9. - План мониторинга;
- Прилогу 15. - Извештаји о анализама отпадних вода.

Оператер поседује водну дозволу, Решење о водној дозволи бр. П-1230/10-20 од 30.09.2021. године за захватање подземних вода из бунара Б-3 и Б-4 на катастарској парцели број 36153/1 КО Доњи град, и за уређај за пречишћавање отпадних вода у оквиру комплекса АД „ИМЛЕК“ у Суботици, ул. Толминска број 10, издату од стране Јавног водопривредно предузећа "Воде Војводине" Нови Сад. Водна дозвола је саставни део документације која је предата уз захтев за добијање интегрисане дозволе (Прилог 6).

У захтеву за добијање интегрисане дозволе оператер је дао преглед стања емисија штетних и отпадних материја у воде и поглављу 6.

У оквиру постројења настају следеће отпадне воде:

- Процесне-технолошке отпадне воде у које спадају и воде од прања система, као и воде од прања камиона за превоз млека (судова/цистерни), 136.200 m³/год (4,32 l/s). За ове отпадне воде обезбеђени су одводи у сваком делу процеса где настају, те се оне сакупљају и одводе на пречистач отпадних вода, где се врши њихов третман. Након третмана испуштају се у јавну канализацију и доспевају на градско постројење за пречишћавање отпадних вода у Суботици. Постројење поседује Употребну дозволу за пречистач отпадних вода бр. IV-04/I-351-1956/2012 од 20.02.2013. године, издате од стране Градске управе Суботица, Секретаријат за грађевинарство.
- Санитарно фекалне отпадне воде се сакупљају и путем сепаратне канализације упуштају у градски канализациони систем, 8.400 m³/год.
- Атмосферске воде (зауљене) са манипулативних површина и саобраћајница тренутно се упуштају у градску канализацију без предходног третмана, у складу са водном дозволом и упућују се на градски пречистач вода.
- Атмосферске воде (условно чисте) са кровних површина изграђених објеката се помоћу система олука сакупљају, а потом усмеравају на зелене површине комплекса.
- Отпадне воде од прања дворишта и манипулативних површина, 47.604 m³/годишње се сакупљају и директно се упуштају у градску канализацију.

У кругу комплекса изграђен је интерни канализациони систем за одвођење отпадних вода. Интерни канализациони систем млекаре је прикључен на јавну канализациони систем града Суботице, којим се отпадне воде транспортују на централни систем за пречишћавање отпадних вода насеља. Млекара поседује три прикључка на јавну канализациону мрежу и то: прикључак за условно чисте атмосферске воде и санитарно-фекалну отпадну воду, прикључак за атмосферску воду са паркинга и прикључак за пречишћену технолошку отпадну воду из постројења за пречишћавање отпадних вода. Реконструкцијом интерне канализационе мреже извршено је раздвајање атмосферских и санитарно фекалних вода од технолошких отпадних вода које су усмерене ка пречистачу отпадних вода. На пречистач су усмерене и воде од прања возила за превоз млека, из перионице.

Резултати испитивања показују да су непрећишћене технолошке отпадне воде, пре третмана у пречистачу

отпадних вода високо оптерећене органским материјама, превасходно одређених присуством састојака млека и сурутке (протеини, лактоза и млечне масти). Остали испитивани параметри као што су једињења азота и фосфора, жарени остатак растворљивих материја, такође вишеструко прелазе максимално дозвољене концентрације. У погледу рН вредности отпадна вода је у благој мери кисела, међутим, она може повремено достићи екстремне вредности у киселој или алкалној области.

Сви ови параметри се у пречишћеној отпадној води након третмана у пречистачу за отпадне воде своде на оне који задовољавају законску норму која је прописана Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у води и роковима за њихово достизање („Сл. гласник РС“, бр. 67/11, 48/12 и 1/16) као и Одлуци о јавној канализацији („Сл. лист Града Суботице“, бр. 29/15, 38/15 – аутентично тумачење, 42/15, 5/18, 28/19 и 37/21).

Постројење за третман отпадних вода

Постројење за пречишћавање технолошких отпадних вода (ППОВ) обезбеђује физичко-хемијски и биолошки третман отпадних вода, а састоји се из следећих целина:

- Сита пужног транспортера,
- Егализационог базена,
- Уређаја за флотацију,
- Биолошког третмана,
- Јединице за третман муља.

Отпадне воде из производног процеса се доводе у пријемни бетонски шахт из кога се отпадна вода помоћу две потопљене пумпе, капацитета 50 m³/h транспортује до сита перфорације 3-6 mm, постављеног на пријемни бункер пужног транспортера. Отпадна вода се затим транспортује до базена за мешање. У базен се додају течне хемикалије и прашкасте форме. У базену се врши мешање помоћу спороротирајуће мешалице и овако истретирана отпадна вода улази у уређај за флотацију.

У процесу флотације врши се удубавање мехурова ваздуха у отпадну воду, како би у присуству површински активних једињења дошло до формирања флокула које испливавају на површину уређаја и уклањају се механичким путем. Третирана отпадна вода после флотације из пуфер базена се пумпама транспортује до биолошког базена.

У оквиру процеса биолошког пречишћавања отпадних вода са активним муљем врши се даље пречишћавање отпадне воде, коришћењем микроорганизама који имају способност да разграде органска једињења из отпадне воде. За одвијање процеса са активним муљем неопходно је обезбедити одговарајућу количину кисеоника, довољан број живих микроорганизама, добар контакт микроорганизама, органских једињења и кисеоника.

Муљ који настаје током третмана отпадних вода сакупља се и третира у посебној јединици, где се изводи обезводњавање. Обезводњени муљ се уз помоћ пужног транспортера транспортује у контејнер за муљ, а одатле на депонију. Филтрат се враћа на почетак процеса третмана отпадних вода у пријемни шахт.

Контрола и мерење емисија у воде

Све отпадне воде се након третмана испуштају у јавну канализацију и доспевају на градско постројење за пречишћавање отпадних вода у Суботици. Квалитет отпадних вода корисника јавне канализације у Граду Суботица, у овом случају АД „ИМЛЕК“ Суботица, треба да одговара квалитету прописаном у Одлуци о јавној канализацији („Сл. лист Града Суботице“, бр. 29/15, 38/15 - аутентично тумачење, 42/15, 5/18, 28/19 и 37/21) и Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Сл. гласник РС“, бр. 67/11, 48/12 и 1/16), Прилог 2. Део III Комуналне отпадне воде, Табела 1: ГВЕ за одређене

групе или категорије загађујућих материја за технолошке отпадне воде, пре њиховог испуштања у јавну канализацију.

Мерење квалитета технолошких отпадних вода врши се четири пута годишње (квартално), пре и после ППОВ тј. на испусту у градску канализацију. Такође, прати се и ефикасност самог постројења за пречишћавање отпадних вода.

Испитују се следећи параметри у технолошким отпадним водама: основни параметри отпадних вода – температура ваздуха, температура воде, таложиве материје, рН вредност, електропроводљивост, видљиве материје, присуство и врсте мириса, суви остатак на 105°C, жарени остатак, губитак жарењем, НРК, ВРК5, суспендоване материје, таложне материје након 2 сата, нитрити, нитрати, амонијак изражен преко азота, укупни неоргански азот, укупни органски азот, укупни азот, укупни фосфор, екстракт органским растварачима (уља, масноћа), минерална уља, индекс фенола, укупно Fe, укупни Mn, сулфиди, сулфати, активни хлор, укупне соли, флуориди, укупни As, укупни Ba, цијаниди (лако испарљиви), икупни цијаниди, укупно Ag, укупна Hg, укупни Zn, укупни Cd, укупни Co, хром VI, укупни хром, укупни Pb, укупни Sn, укупни Ni, укупни Cu, укупни Mo, катран, ВТЕХ (укупни), бензен, толуен, етилбензен, стирен, ксилен, органски растварачи.

Испитивање врши спољна акредитована лабораторија овлашћена за ову врсту испитивања.

Резултати испитивања показују да није дошло до прекорачења ГВЕ пречишћених технолошких отпадних вода, за загађујуће материје које су се испитивале. Извештаји о испитивању отпадних вода дати су у прилогу 15 Захтева. Контрола и мерење емисија загађујућих материја у воде описани су у документу План вршења мониторинга који је предат уз захтев за издавање интегрисане дозволе (Прилог 9).

Заштита земљишта и подземних вода

Подаци о заштити земљишта и подземних вода и емисијама у земљиште дати су у Захтеву у делу Поглавље II.7. Заштита земљишта и подземних вода, Прилогу 9: План вршења мониторинга и Прилогу 16: Анализе земљишта.

Праћење квалитета земљишта врши се у складу са одредбама:

- Закона о заштити земљишта („Сл. гласник РС“, бр. 126/21),
- Правилника о листи активности које могу да буду узрок загађења и деградације земљишта, поступку, садржини података, роковима и другим захтевима за мониторинг земљишта („Сл. гласник РС“, бр. 102/20),
- Уредбе о граничним вредностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту („Сл. гласник РС“, бр. 30/18 и 64/19),
- Правилника о садржини пројеката ремедијације и рекултивације („Сл. гласник РС“, бр. 35/19),
- Правилника о садржини и форми извештаја о мониторингу земљишта („Сл. гласник РС“, бр. 126/21).

Испитивање квалитета подземних вода

Оператер је у јуну 2020. године уградио пијезометар за мониторинг квалитета подземних вода и мерење нивоа подземних вода. Испитивање квалитета воде из пијезометра се ради редовно од 2020. године, сваке године (Извештаји о испитивању подземне воде 2021-2023. год дати су у Прилогу 24 Захтева).

Физичко-хемијска испитивања обухватила су одређивање садржаја: температура ваздуха и воде, рН вредност, електропроводљивост, амонијачни азот, нитрати, сулфати, флуориди, цијаниди, фенолни индекс, укупни фосфор, Cr, Cd, Cu, Zn, укупни хром, Ni, As, Hg, Ba, Sn, Ag, Co, Pb, угљоводоници пореклом из бензина C6-C10, Угљоводоници пореклом из бензина C10-C28, индекс угљоводоника C10-C40. Мерења прате и ниво подземних вода.

Оцена степена загађености подземних вода врши се на основу ГВЕ прописаних Уредбом о граничним вредностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту, Прилог 2: ремедијационе вредности загађујућих, штетних и опасних материја у водоносном слоју („Сл. гласник РС“, бр. 30/18 и 64/19) и Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање, Прилог 2, Подземне воде, Табела 1, граничне вредности загађујућих материја у подземним водама („Сл. гласник РС“, бр. 50/12).

Праћени параметри у подземној води су испод граничних вредности. Прекорачење граничних вредности утврђено је само једном у 2024. години за садржај олова.

Испитивање квалитета земљишта

Квалитет земљишта на локацији АД „ИМЛЕК“ у Суботици испитује се на два мерна места у оквиру постројења. Праћење квалитета земљишта обухвата испитивање следећих параметара: проценат влаге, садржај органских материја, минерална уља, рН вредност, садржај метала (Cd, As, Ba, Cr, Hg, Cu, Ni, Pb, Zn, Co, Sb, Mo), садржај полихлорованих бифенила PCBs, садржај полицикличних ароматичних угљоводоника PAHs (антрацен, бензо(а)антрацен, бензо(к)флуорантен, бензо(а)пирен, кризен, фенантрен, индено(1,2,3-цд)пирен, флуорантен, нафтален, бензо(г,х,и)перилен, PАН (укупни), лако испарљиве органске супстанце ВТЕХ (бензен, толуен, етилбензен, стирен, ксилен, ВТЕХ (укупни)) и гранулометријски састав земљишта.

Узорковање и испитивање квалитета земљишта врши спољна акредитована лабораторија, овлашћене за ову врсту испитивања.

Према резултатима анализа обављених у 2021. и 2023, години, измерене концентрације минералних уља, полицикличних ароматичних угљоводоника, полихлорованих бифенила и лако испарљивих органских супстанци биле су испод граничних вредности на оба мерна места.

Према достављеним резултатима анализе земљишта у 2024. години, на мерном месту бр. 2, констатован је садржај никла виши од граничне вредности.

Управљање отпадом

Податке о управљању отпадом, предузетим мерама за управљање отпадом, мониторингу, оператер је дао у захтеву у: Поглављу II.8 Управљање отпадом, Прилогу 9. План вршења мониторинга и Прилогу 10. План управљања отпадом.

На основу Закона о управљању отпадом („Сл. гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 14/16, 95/18 – др.закон и 35/23) постројење АД „ИМЛЕК“ у Суботици је израдио документ План управљања отпадом, који је приложен и уз захтев за издавање интегрисане дозволе (Прилог 10).

Од опасног отпада, током редовног рада млекаре, генеришу се следеће врсте опасног отпада:

- отпадна уља (моторна уља, хидраулична, моторна уља са примесом амонијака, мазива и др.);
- флуоресцентне цеви и сијалице које садрже живу;
- празна амбалажа од хемикалија;
- отпадне масне крпе, пуцвала и папир;
- електрични и електронски отпад.

Врсте неопасног отпада које се уобичајено генеришу током производног процеса у постројењу су:

- отпадни папир и картонска амбалажа;
- отпадна пластична амбалажа;
- метални отпад;
- алу поклопци;

- отпадни прохром;
- отпадни мешани метали;
- дрвени отпад;
- комунални отпад;
- муљ настао након флотације у ППОВ;
- отпадни млечни производи.

Отпад настао у процесу производње и одржавања разврстава се и одвојено складишти на предвиђеним локацијама, у складу са прописима и Планом управљања отпадом и прописаним процедурама. Отпад се разврстава на месту настанка у посебним посудама/контејнерима по врстама отпада.

Отпад се даље одлаже у привременом складишту на посебним местима издвојени само за ту врсту отпада или се одмах одвози из комплекса постројења.

Све врсте отпада које се генеришу у току рада постројења, упућују се на даљи третман код овлашћених оператера за управљање отпадом, на основу претходно склопљених уговора са оператерима.

Кретање ових врста отпада прате Документи о кретању отпада у складу са прописима.

Комунални отпад који се генерише, преузима, одвози Јавно комунално предузеће у Суботици и одлаже се у Регионалном центру за управљање отпадом у Бикову.

Бука и вибрације

На основу одредбе Уредбе о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Сл. гласник РС”, бр. 75/10) и карактеристика посматраног подручја, предметно постројење се налази у зони 5 тј. зони дуж магистралних и градских саобраћајница, за коју дозвољени ниво буке у животној средини износи, у дневном термину 65dB (A), а у ноћном 55dB (A).

Најближи стамбени објекти су удаљени 50 m, на које, сем утицаја постројења као извора буке, има утицај и саобраћај и остали привредни субјекти у индустријској зони.

Извори буке су следећи:

- Компресорска станица високог притиска. Доминантна бука потиче од рада мотора компресора и струјања ваздуха кроз емитер.
- Котларница са два котла од којих су оба у функцији. Налази се у издвојеном објекту у западном делу комплекса.
- Погон за производњу УФ сирева. Доминантна бука потиче од рада клима уредјаја. Бука из производног погона је слабо чујна у спољашњој средини.
- Компресорска станица погона за производњу УФ сирева.
- Објекат за пријем сировог млека. Отворен је са јужне и северне стране (двострука гаражна врата за пролазак камиона).
- Пет ГЕА кондензатора, смештених на крову изнад амонијачне станице. Раде у континуитету у непроменљивом режиму.

Начин контроле и мерење нивоа буке при редовном раду постројења Оператер је описао у Плану вршења мониторинга (Прилог 9) који је предат уз захтев за интегрисану дозволу. Према овом Плану, мерења се врше на три мерна места, једном у три године у складу са Законом о заштити од буке („Сл. гласник РС“, бр. 96/21), Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Сл. гласник РС“, бр. 75/10) и Правилником о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке у животној средини („Сл. гласник РС“, бр. 139/22). Мерење буке врши независна акредитована лабораторија овлашћена за дату врсту мерења, при уобичајеном - максималном режиму рада постројења у дневном, вечерњем и ноћном периоду.

Према резултатима мерења нивоа буке у животној средини извршених 2023. године, меродавни ниво буке не прелази највеће дозвољене вредности за дневни, вечерњи и ноћни период. Бука из производних погона је слабачујна у спољашњој средини.

На локацији Оператера током редовног рада постројења нема значајних извора вибрација.

Податке о буци и вибрацијама, мерама за смањење нивоа буке и мониторингу Оператер је дао у захтеву у: Поглављу II. 9 захтева који се односи на емисије буке и вибрација; Прилогу 9. План вршења мониторинга и Прилогу 17: Мерење буке.

Ризик од удеса и план хитних мера

У складу са Законом о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама („Сл. гласник РС“, бр. 87/18) и Правилником о врсти и количини опасних супстанци на основу којих се сачињава План заштите од удеса („Сл. гласник РС“, бр. 17/19), оператер је израдио План заштите од удеса (Прилог 22 Захтева), на који надлежни орган, Министарство унутрашњих послова, дао сагласност. Решење о сагласности Министарства унутрашњих послова РС Оператер је доставио уз захтев за интегрисану дозволу у Прилогу 22. У складу са одредбама Закона о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама („Сл. гласник РС“, бр. 87/18), оператер је израдио документ План заштите и спасавања, којим су планиране мере и активности за спречавање и умањење последица катастрофа, снаге и средства Система постројења за смањење ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама, њихов начин организовања и координирано ангажовање и деловање у ванредним ситуацијама, у циљу заштите и спасавања људи, материјалних и културних добара и обезбеђења основних услова за живот. На овај документ добијена је сагласност МУП-а, коју је оператер доставио у Прилогу 22 Захтева.

У складу са Законом о заштити од пожара („Сл. гласник РС“, бр. 111/09, 20/15, 87/18 и 87/18 - др. закони) оператер је израдио документ План заштите од пожара. План заштите од пожара садржи: приказ постојећег стања заштите од пожара, процену угрожености од пожара, организацију заштите од пожара, предлог техничких и организационих мера за отклањање недостатака и унапређење стања заштите од пожара, прорачун потребних финансијских средстава, прописане прорачунске и графичке прилоге, прорачун максималног броја људи који се могу безбедно евакуисати из објекта. Министарство унутрашњих послова Републике Србије, Сектор за ванредне ситуације је издало сагласност на исти, коју је Оператер доставио у Прилогу 22 Захтева.

Оператер је у захтеву за интегрисану дозволу доставио све потребне податке о Процини ризика од значајних удеса - Поглавље II.10. Процена ризика од значајних удеса, и уз захтев доставио и Документ План заштите од удеса у коме је обрадио како поступање у случају удеса, тако и техничке системе заштите, начин извештавања у случају удеса, упутства о поступању у случају удеса и др. (Прилог 22 Захтева).

Мере за нестабилне (прелазне) начине рада постројења

У Поглављу Захтева II.11. Мере за нестабилне (прелазне) начине рада постројења оператер је обрадио мере у случају нестабилних начина рада постројења.

Производне активности у постројењу одвијају се од 24 h дневно, у 3 смене, 5 дана у недељи. Нормални број радних дана годишње је 313. У зависности од производних потреба, кварова и застоја због одржавања, машине и уређаји се заустављају и покрећу у складу са прописаним процедурама. У току изненадног или планираног прекида процеса производње, у постројењу су стално присутне дежурне стручне групе запослених које брину и безбедности производне опреме.

Мере за нестабилне (прелазне) начине рада постројења дефинисане су донетим упутствима за рад у постројењу. Нестабилни режими рада могу бити на котловском постројењу, на инсталацијама амонијака и постројењу за предтретман отпадних вода.

У случају кварова на једном од котловских постројења, рад тога котла се зауставља и ставља се у погон други котао. У случају кварова на неком од компресора у станици за амонијак активирају се резервни компресори. У случају пуцања цевовода врши се затварање амонијака и приступа санацији, а у случају већих кварова расхладне коморе се не отварају да не би дошло до загревања млека. На систему за пречишћавање отпадних вода може доћи до отказа муљних пумпи. У случају отказа, активира се резервна пумпа.

Почетак рада

Режим рада свих делова постројења (машина, уређаја) је континуалан, тако да у току покретања и заустављања уређаја не долази до повећања нивоа емисије загађујућих материја у ваздух, повећања емисије отпадних технолошких вода и др. Почетак рада свих делова постројења дефинисан је у упутствима за рад у постројењу.

Дефекти цурења

Могућности цурења, кварова и отказа појединих делова опреме и инфраструктуре, не могу се у потпуности елиминисати, али се предупређују прегледима и одржавањем опреме у складу са установљеним процедурама уграђеним у систем управљања производним процесом. За случајеве цурења урађен је План мера заштите од удеса. Овим документом обухваћене су мере заштите у случају удеса амонијаком, као и техничке мере за смањење ризика на гасним инсталацијама.

Мере заштите у случају удеса амонијаком обухватиле су: превентивне мере (редовно одржавање свих инсталација за амонијак и редовна контрола рада постројења), мере приликом претакања амонијака из аутоцистерне у резервоаре, мере у случају удеса и оговор на удес.

Такође, и техничке мере за смањење ризика на гасним инсталацијама обухватају: превентивне мере и мере у случају удеса.

За случај цурења ускладиштених материја предузете су мере, као што је постављање танквана за случај цурења опасних материја. Танкване морају прихватити целокупни садржај опасне материје која исцури.

Тренутно заустављање рада постројења

Заустављање рада постројења спроводи се по утврђеном редоследу поступака за сваки уређај. У случају изненадног заустављања процеса производње, поштују се установљене процедуре, тако да је процес контролисан, без повећаног ризика од настанка удеса и угрожавања животне средине.

Обустава рада

Обустава рада се обавља приликом ремонта погона. Обустава рада појединих делова постројења или целог постројења спроводи се у складу са усвојеним поступцима, процедурама и упутствима за рад за сву опрему. У току обуставе рада постројења, утицај на животну средину свих уређаја се значајно смањује.

Процена мера у случају престанка рада постројења

Оператер је у склопу захтева за добијање интегрисане дозволе приложио План мера за заштиту животне средине после престанка рада и затварања постројења (Прилог 11 Захтева), којим се умањују или у потпуности уклањају негативни утицаји током затварања дела или целог постројења на животну средину. Мере из овог Плана обрадио је и у Поглављу II.12. Захтева, Дефинитивни престанак рада постројења или његових делова.

У случају престанка рада предвиђено је да се сам престанак производног процеса, поступак уклањања свих објеката и опреме, и враћање земљишта у стање пре изградње фабрике спроведе у две фазе, без негативног утицаја на животну средину.

- 1) Првом фазом предвиђено је обустављање свих активности директно везаних за процес производње, демонтажа опреме и уређаја и збрињавање преосталих сировина и насталог отпада. Обухвата следеће кораке: Престанак процеса производње (доношење одлуке о престанку рада, обавештавање надлежних органа и престанак набавке сировина и репроматеријала);
- 2) Чишћење и осигуравање фабрике у циљу спречавања даљих емисија загађујућих материја у животну средину;
- 3) Демонтажу опреме и инфраструктурних објеката и и отпада;
- 4) Збрињавање расходоване опреме и предаја насталог отпада овлашћеним организацијама.

Уклањање објекта врши се у складу са Пројектом уклањања постројења који се израђује у складу са Законом о планирању и изградњи („Сл. гласник РС“, бр. 72/09, 81/09 - испр., 64/10 – одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13 – одлука УС, 50/13 - одлука УС, 98/13 - одлука УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19 - др. закон, 9/20, 52/21 и 62/23).

У Другој фази би се извршила процена затеченог стања животне средине на локацији, а затим би се израдио Пројекат санације, односно ремедијације, у складу са потребама, и након добијања сагласности примениле потребне мере како би се на предметној локацији умањиле последице евентуалног загађења и обезбедило њено враћање у стање у ком је била пре изградње постројења. Поступак се завршава обавештавањем надлежних органа о завршеном поступку.

III. УСЛОВИ

1. Важност интегрисане дозволе и рок за подношење новог захтева

1.1. Важност

Ова дозвола важи десет (10) година.

Дозвола се издаје Оператеру за рад и функционисање постојећег постројења чија је делатност прерада млека и производња сирева у складу са Захтевом за издавање интегрисане дозволе на локацији у Суботици за инсталисани капацитет од 600.000 литара/дан.

У току редовног рада оператер може вршити битне измене или реконструкције у погледу обављања активности целокупног постројења или било ког његовог дела под условом да о свакој планираној промени благовремено обавести надлежни орган и прибави сагласност.

1.2. Рок за подношење новог захтева

Захтев за продужење дозволе оператер подноси надлежном органу најкасније четири месеца пре истека њене важности.

Рок за подношење новог захтева је _____ (навести месец) _____ године.

1.3 Услови за управљање заштитом животне средине

Обавезује се оператер да примењује Интегрисани систем управљања (IMS) према захтевима међународних стандарда ISO 9001, ISO 14001, ISO 45001, ISO 22000/HACCP, IFS Food, којима су обухваћени сви аспекти заштите животне средине, а који се односе на целокупан рад постројења.

Обавезује се оператер да осигура да сви запослени у потпуности буду свесни својих одговорности и обавеза, које су описане у Систему управљања заштитом животне средине, и активно учествују у одржавању и развијању Система.

Обавезује се оператер да обавља активност, управља постројењем и одржава целокупно постројење, као и врши контролу емисија у складу са условима у дозволи.

Унапређивати и подстицати размену информација о раду постројења између запослених, запослених и руководства у постројењу, као и размену искустава и знања са запосленима из других постројења исте врсте индустрије.

Примењивати све потребне мере заштите животне средине, уз потпуну усклађеност са законском регулативом из области заштите животне средине. Контролом производних процеса обезбедити ефикасну примену мера заштите животне средине.

Посебну пажњу посветити размени информација између оператера и локалне заједнице, о раду постројења, променама у технолошком процесу који се одвија у постројењу, унапређивању, и тим поводом одржавати јавне презентације, радионице, трибине намењене јавности.

2. Коришћење ресурса

2.1 Сировине, помоћни материјали и друго

Оператер ће предузети све неопходне мере за ефикасно коришћење сировина и помоћних материјала у свим деловима процеса, имајући посебно у виду смањење стварања отпада, узимајући у обзир најбоље праксе за ову врсту делатности.

Обавезује се оператер да са хемикалијама које користи у технолошком поступку поступа у складу са законском регулативом која регулише област поступања са хемикалијама.

Утовар и истовар, као и складиштење материјала вршиће се на за то одређеним местима уз предузимање неопходних мера да не дође до било каквог просипања истих.

2.2 Вода

Обавезује се оператер да обезбеди пројектовано функционисање и одржавање система за снабдевање водом. Да воду из изворишта користи на начин којим се не ускраћује право коришћења вода другим лицима и не угрожавају циљеви животне средине.

Обавезује се оператер да мери потрошњу воде и има уграђене мераче протока на свим прикључењима на систем водоснабдевања (захватања воде) у постројењу. Да се мерачи воде одржавају у исправном и функционалном стању уз редовно баждарење. Да обезбеди мерење и регистровање количина захваћене воде, и податке о томе доставља ЈВП “Воде Војводине“ до 31. јануара текуће године за претходну годину.

Обавезује се оператер да до 31.12.2025. године за потребе успостављања система мониторинга потрошње воде и израде биланса вода постави мераче протока на водовима ка производним халама и свим већим потрошачима воде.

Обавезује се оператер да до 31.12.2027. године спроведе меру за смањење потрошње воде у складу са најбољим доступним техникама, предвиђену под редним бројем 1 у Програму мера прилагођавања постојећег постројења и активностима условима прописаним Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине.

Обавезује се Оператер да врши сталну контролу коришћења потрошње воде кроз успостављен мониторинг потрошње и израду биланса вода, да о томе води редовно евиденцију и на основу тога, где год је то могуће, смањи количину употребљене воде у технолошком поступку.

2.3 Енергија

Оператер ће испитати могућности за смањење потрошње енергије и обезбедити њено ефикасно коришћење у свим деловима производње где је то могуће.

Обавезује се оператер да до 31.12.2026. године уведе систем енергетског менаџмента, у складу са мером бр. 2 у Програму мера прилагођавања постојећег постројења и активностима условима прописаним Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине.

Оператер ће водити евиденцију о потрошњи енергије на годишњем нивоу и по потреби ажурирати План мера за ефикасно коришћење енергије, на основу анализе енергетске ефикасности.

3. Заштита ваздуха

3.1. Процес рада и технике и/или мере за смањење емисија у ваздух

Оператер ће управљати процесом рада тако да не долази до прекорачења граничних вредности емисија загађујућих материја у ваздух прописаних овом дозволом.

3.2. Граничне вредности емисија

Обавезује се оператер да емисије загађујућих материја у ваздух не прелазе граничне вредности које су дефинисане у Табелама III-1, III-2 и III-3:

Тачкасти извори емисија у ваздух (емитери) из енергетских извора емисија:

- 1) Емитер **E1** – емитер парног котла *VISSMAN* - котларница
Локација емитера: N 46°03'53,66"; E 19°41'08,61"
Снага котла: 8,41 MW (средње постројење за сагоревање)
Гориво: природни гас
Уређај за третман/пречишћавање: нема
- 2) Емитер **E2** – емитер парног котла *TPK OROMETAL* – котларница
Локација емитера: N 46°03'53,96"; E 19°41'17,46"
Снага котла: 3,1 MW (средње постројење за сагоревање)
Гориво: природни гас
Уређај за третман/пречишћавање: нема

Табела III-1: Граничне вредности емисија у ваздух из енергетских извора емисија (при нормалним условима: T=273,15 K и P=101,3 kPa) када се као гориво користи природни гас

Ознака емитера	Висина емитера (m)	Загађујућа материја	ГВЕ* (mg/Nm ³)
E1	20	Оксиди азота изражени као NO ₂	150
		Угљен моноксид (CO)	80
		Оксиди сумпора изражени као SO ₂	10
E2	12	Оксиди азота изражени као NO ₂	150
		Угљен моноксид (CO)	80
		Оксиди сумпора изражени као SO ₂	10

*Граничне вредности емисије у ваздух прописане су на основу Уредбе о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из постројења за сагоревање („Сл. гласник РС“, бр.06/16 и 67/21), Прилог 2. Граничне вредности емисија за средња постројења за сагоревање, под Б) Нова средња постројења, Део III Граничне вредности емисија за гасовита горива.

Граничне вредности су прописане за суви отпадни гас, при нормалним условима (T=273,15 K и P=101,3 kPa) и референтни запремински удео кисеоника у отпадном гасу. Референтни запремински удео кисеоника у отпадном гасу за средња постројења за сагоревање на природни гас и течна горива износи 3%.

У случају прекида у снабдевању природним гасом оператер може користити течно гориво - мазут уместо гаса. У том случају обавезује се оператер да води евиденцију о броју радних сати током којих се користи заменско течно гориво. Уколико оператер користи течно гориво до 100 часова годишње, није у обавези да обезбеди мерење емисије за заменско течно гориво. Уколико се течно гориво користи дуже од 100 часова годишње, оператер ће обезбедити мерење емисије на емитерима E1 и E2 и при коришћењу течног горива. У том случају обавезује се оператер да током коришћења течног горива – мазута емисије загађујућих материја у ваздух не прелазе граничне вредности које су дефинисане у табели III-2.

Табела III-2: Граничне вредности емисија у ваздух из енергетских извора емисија (при нормалним условима: T=273,15 K и P=101,3 kPa) када се као гориво користи мазут (тешко лож уље)

Ознака емитера	Висина емитера (m)	Загађујућа материја	ГВЕ* (mg/Nm ³)
E1	20	Прашкасте материје	50
		Оксиди азота изражени као NO ₂	350
		Угљен моноксид (CO)	80
		Оксиди сумпора изражени као SO ₂	850
E2	12	Прашкасте материје	50
		Оксиди азота изражени као NO ₂	350
		Угљен моноксид (CO)	80
		Оксиди сумпора изражени као SO ₂	850

*Граничне вредности емисије у ваздух прописане су на основу Уредбе о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из постројења за сагоревање („Сл. гласник РС“, бр. 06/16 и 67/21), Прилог 2. Граничне вредности емисија за средња постројења за сагоревање, под Б) Нова средња постројења, Део II Граничне вредности емисија за течна горива.

Граничне вредности су прописане за суви отпадни гас, при нормалним условима (Т=273,15 К и Р=101,3 kPa) и референтни запремински удео кисеоника у отпадном гасу. Референтни запремиски удео кисеоника у отпадном гасу за средња постројења за сагоревање на природни гас и течна горива износи 3%.

Тачкасти извори емисија у ваздух (емитери) из технолошких извора емисија:

- 3) Емитер **E3** – емитер ANHYDRO сушаре погона за производњу млека у праху
Локација емитера: N 46°03'51,35"; E 19°41'11,57"
Уређај за третман/пречишћавање: нема

Табела III-3: Граничне вредности емисија у ваздух из технолошких извора емисија

Ознака емитера	Висина емитера (m)	Загађујућа материја	ГВЕ* (mg/Nm ³) (средња вредност мерења)
E3	20	Прашкасте материје	10

*Граничне вредности емисије у ваздух прописане су на основу примене најбољих доступних техника датих у Закључцима о најбољим доступним техникама за индустрију хране, пића и млека (COMMISSION IMPLEMENTING DECISION (EU) 2019/2031 of 12 November 2019 establishing best available techniques (BAT) conclusions for the food, drink and milk industries, under Directive 2010/75/EU of the European Parliament and of the Council), поглавље 4.4, BAT 23.

Граничне вредности су прописане за суви отпадни гас, при нормалним условима: Т=273,15 К и Р=101,3 kPa, као средња вредност три узастопна мерења од којих свако траје најмање 30 минута.

3.3. Тачкасти извори емисија загађујућих материја у ваздух (емитери)

Обавезује се оператер да води производњу тако да загађујуће материје које се испуштају у ваздух на свим тачкастим изворима буду у складу са вредностима у Табелама III-1, III-2 и III-3.

У случају поремећаја технолошког процеса, због кога би дошло до прекорачења граничних вредности емисије, оператер је дужан да предузме мере у складу са чланом 55. Закона о заштити ваздуха („Сл. гласник РС“, бр. 36/09, 10/13 и 26/21-др.закон) и о истом обавести надлежни орган.

3.4 Дифузни извори емисија и мере за њихово смањење

Оператер се обавезује да приликом транспорта, утовара и истовара сировина, нуспроизвода и отпада придржава процедура и упутстава за рад како би се избегло њихово просипање и настајање дифузних емисија прашине.

Оператер се обавезује да у циљу спречавања дифузних емисија прашине врши прање и чишћење саобраћајница и манипулативних површина.

3.5. Непријатни мириси и мере за њихово спречавање

Оператер ће обезбедити да се све активности у постројењу које резултирају емисијама у атмосферу одвијају на начин који обезбеђује да се непријатни мириси не распростиру изван граница постројења.

Оператер ће предузети све неопходне мере по питању жалби од стране осетљивих рецептора изван граница локације на појаву непријатних мириса и о томе водити евиденцију. По утврђивању проблема са непријатним мирисима оператер ће израдити план управљања непријатним мирисима у складу са БАТ, који ће садржати активности које ће се предузети у циљу смањења емисије непријатних мириса са динамиком њихове имплементације, протокол за спровођење мониторинга, протокол за одговор на проблем са непријатним мирисима и програм за превенцију и смањење емисије непријатних мириса.

3.6. Контрола и мерења које врши оператер

Обавезује се оператер да врши контролу и мониторинг загађујућих материја сходно динамици дефинисаној у Табелама III-4 и III-5.

Табела III-4. Мерење емисија у ваздух – Емисионе тачке Е1 и Е2 (Емитери постројења за сагоревање)

Загађујуће материје које се контролишу	Динамика мониторинга	Узорковање/анализа
Угљен моноксид (CO)	Два пута годишње	SPRS EN 15058 SRPS ISO 12039
Оксиди азота изражени као NO ₂	Два пута годишње	SPRP ISO 10849 SPRP EN 14792 SRPS ISO 11564
Сумпор диоксид (SO ₂)	Два пута годишње	SRPS EN 14791 SRPS ISO 7934 SRPS ISO 7934/1 SRPS ISO 7935 SRPS ISO 11632
Процесни параметри: <ul style="list-style-type: none"> • Температурс гаса (°C) • Средња брзина струјања гаса (m/s) • Проток сувог отпадног ваздуха (m³/h) • Процент кисеоника O₂ (запремински %) • Притисак отпадног гаса (bar) 	Два пута годишње	SRPS EN ISO 16911-1 SRPS ISO 10780 SRPS EN 15259 SRPS EN 14789 SRPS ISO 12039

Табела III-5. Прањење емисија у ваздух – Емисиона тачка Е3 (Емитер прашкаре за производњу млека у праху)

Загађујуће материје које се контролишу	Динамика мониторинга	Узорковање/анализа
Прашкасте материје	Једном годишње у периоду када је постројење у раду	SRPS ISO 9096 SRPS EN 13284-1
Процесни параметри: <ul style="list-style-type: none"> • Температуре гаса (°C) • Средња брзина струјања гаса (m/s) • Проток сувог отпадног ваздуха (m³/h) • Процент кисеоника O₂ (запремински %) • Притисак отпадног гаса (bar) 	Једном годишње у периоду када је постројење у раду	SRPS EN ISO 16911-1 SRPS ISO 10780 SRPS EN 15259 SRPS EN 14789 SRPS ISO 12039

За мерења емисије загађујућих материја и одређивање услова мерења користиће се референтне методе прописане у Уредби о мерењима емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања („Сл. гласник РС”, бр. 05/16 и 10/24). Осим референтних метода, могу се користити и друге методе мерења, ако се може доказати њихова еквивалентност тј. ако је спроведен тест еквивалентности у складу са стандардом SRPS CEN/TS 15675.

Периодична мерења емисије загађујућих материја на емитерима E1 и E2 вршиће се два пута у току календарске године, од којих ће се једно мерење извести у првих шест календарских месеци, а друго мерење у других шест календарских месеци.

Обавезује се оператер да води евиденцију о броју радних дана ANHYDRO сушаре погона за производњу млека у праху. Уколико постројење ради мање од 155 дана годишње, оператер ће обезбедити периодична мерења емисије прашкастих материја на емитеру E3 једанпут годишње у току рада сушаре, при максималном капацитету. Уколико постројење ради дуже од 155 дана годишње, оператер ће обезбедити периодична мерења емисије загађујућих материја на емитеру E3 два пута у току календарске године, у току рада сушаре при максималном капацитету, од којих је једно повремено мерење у првих шест календарских месеци, а друго повремено мерење у других шест календарских месеци.

Периодична мерења вршиће се од стране независне акредитоване стручне организације овлашћене за обављање такве врсте мерења и у складу са Уредбом о мерењима емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања („Сл. гласник РС”, бр. 05/16 и 10/24). Мерења емисија ће се вршити у складу са захтевима и препорукама стандарда SRPS EN 15259.

3.7. Извештавање

Обавезује се оператер да о извршеним повременим мерењима, води евиденцију и достави податке надлежном органу, Градској управи града Суботица – Служби за заштиту животне средине и одрживи развој и у погледу извештавања поступа у складу са чланом 58. тачка 7. Закона о заштити ваздуха.

Уколико дође до прекорачења граничних вредности емисија или удеса (неконтролисаног испуштања загађујућих материја у ваздух) оператер је дужан да одмах о томе обавести Градску управу града Суботица –

Службу за заштиту животне средине и одрживи развој и надлежни орган инспекције за заштиту животне средине Града Суботице.

Сви извештаји у прописаној форми морају бити доступни инспекцији за заштиту животне средине приликом контроле постројења.

Обавеза је оператера да за Национални регистар извора загађивања извештава Агенцију за заштиту животне средине о мониторингу загађујућих материја које се емитују у ваздух до 31.03. текуће године за претходну годину у складу са прописима.

4. Отпадне воде

4.1 Процес рада и постројења за третман

Обавезује се оператер да управља захватањем и коришћењем вода, складиштењем материја које могу загадити воде, као и испуштањем отпадних вода, у складу са условима прописаним у водној дозволи.

Обавезује се оператер да управља процесом рада на начин који ће обезбедити да граничне вредности емисије загађујућих материја у воде прописане овом дозволом не буду прекорачене.

Обавезује се оператер да објекте за хватање воде, транспорт, каналисање и испуштање отпадних вода одржава у исправном и функционалном стању.

Оператер се обавезује да све зауљене отпадне воде са манипулативних површина и саобраћајница испушта у канализацију у складу са захтевима надлежног органа задуженог за воде.

Обавезује се оператер да врши контролу исправности постројења за пречишћавање отпадних вода. Обавезује се оператер да редовно контролише рад постројења за пречишћавање отпадних вода, како не би дошло до пада ефикасности њиховог рада.

Обавезује се оператер да санитарне отпадне воде испушта у канализацију у складу са захтевима надлежног органа задуженог за воде.

Обавезује се оператер да редовно одржава постројења за пречишћавање отпадних вода и о томе води евиденцију.

Оператер ће да обезбеди и јасно означи приступ ка свим тачкама у оквиру и изван постројења на којима се спроводи узорковање вода и мониторинг.

Оператер се обавезује да сва мерна места за узорковање буду у складу са Правилником о начину и условима за мерење количине и испитивање квалитета отпадних вода њиховог утицаја на реципијент и садржини извештаја о извршеним мерењима („Сл. гласник РС“, бр. 18/24).

Обавезује се оператер да врши контролу исправности уређаја за мерење количина отпадних вода једанпут годишње.

Обавезује се оператер да благовремено покрене поступак прибављања нових водних дозвола издатих од надлежног органа. Оператер је обавезан да достави доказе да су сви услови испуњени, како би престанком важности важећих водних дозвола ступиле на снагу нове водне дозволе.

4.2. Граничне вредности емисија

Обавезује се оператер да емисије загађујућих материја у канализацију на изливу са пречистача за третман технолошких отпадних вода не прелазе граничне вредности емисија дефинисане у табели III-6.

Табела III-6. Загађујуће материје и граничне вредности за технолошке отпадне воде које се испуштају у градску канализацију

Параметар/загађујућа материја	Јединица мере	Граничне вредности*
pH	/	6,5-9,5
Хемијска потрошња кисеоника (НПК)	mg/l	1000
Биохемијска потрошња кисеоника (БРК5)	mg/l	500
Укупни неоргански азот (NH ₄ -N, NO ₃ -N, NO ₂ - N)	mg/l	120
Амонијак, изражен преко азота (NH ₄ -N)	mg/l	100
Таложиве материје наком 10 минута	mg/l	150
Укупан фосфор	mg/l	20
Екстракт органским растварачима (уља, масноће)	mg/l	50
Укупне соли	mg/l	1000
Температура	°C	40

*Граничне вредности прописане на основу Одлуке о јавној канализацији („Сл. лист града Суботице“, бр. 29/15, 38/15 – аутентично тумачење, 42/15, 5/18, 28/19 и 37/21) члан 29, Табела 1.

Обавезује се оператер да, поред наведених параметара, у пречишћеним технолошким отпадним водама, у складу са чланом 16 Правилника о начину и условима за мерење количине и испитивање квалитета отпадних вода и њиховог утицаја на реципијент и садржини извештаја о извршеним мерењима („Сл. гласник РС“, бр. 18/24), прати и следеће основне параметре отпадних вода: температуру ваздуха, барометарски притисак, боју, мирис, видљиве материје, таложне материје (након 2h), садржај кисеоника, суви остатак, жарени остатак, губитак жарењем и електропроводљивост.

Обавезује се оператер да узорковање и испитивање наведених параметара отпадних технолошких вода врши пре и после ПШОВ, како би се анализом могла пратити његова ефикасност.

Обавезује се оператер да садржај загађујућих материја у отпадним атмосферским водама и зауљеним отпадним водама са манипулативних површина и саобраћајница, које се испуштају у градску канализацију не прелазе граничне вредности емисија дефинисане у табели III-7.

Табела III-7. Загађујуће материје и граничне вредности за зауљене отпадне воде које се испуштају у градску канализацију.

Загађујућа материја	Јединица мере	Граничне вредности*
pH	/	6,5-9,5
Хемијска потрошња кисеоника (НПК)	mg/l	1000
Биохемијска потрошња кисеоника (БРК5)	mg/l	500
Минерална уља	mg/l	30
Температура	°C	40

*Граничне вредности прописане на основу Одлуке о јавној канализацији („Сл. лист града Суботице“, бр. 29/15, 38/15 – аутентично тумачење, 42/15, 5/18, 28/19 и 37/21) члан 29, Табела 1.

4.3. Концентрације штетних и опасних материја у водама

Обавезује се оператер да у случају загађивања површинских вода (нпр. услед акцидента) предузме све мере за спречавање, односно за смањивање и санацију загађења вода и да планира средства и рокове за њихово остваривање.

4.4. Контрола и мерење које врши оператер

Обавезује се оператер да врши контролу и мониторинг загађујућих материја у отпадној води на улазу и на изливу са пречистача за третман технолошких отпадних вода која се испушта у градску канализацију сходно динамици и дефинисаној у табели III-8.

Временски период узорковања отпадне воде је 24 часа, при чему се узима 24-часовни композитни узорак пропорционалан времену (узорак на сваких 30 мин) или пропорционалан протоку (минимум 24 појединачна узорка у 24-часовном композиту).

Табела III-8. Мониторинг отпадне воде на улазу и на излазу из постројења за третман технолошких отпадних вода пре испуштања у канализацију

Загађујућа материја	Учесталост мерења
Проток	Континуално
Температура	4 пута годишње, квартално
pH	4 пута годишње, квартално
Биохемијска потрошња кисеоника (BPK ₅)	4 пута годишње, квартално
Хемијска потрошња кисеоника (HPK)	4 пута годишње, квартално
Амонијак изражен преко азота (NH ₄ -N)	4 пута годишње, квартално
Укупни неоргански азот (NH ₄ -N, NO ₃ -N, NO ₂ -N)	4 пута годишње, квартално
Укупни фосфор	4 пута годишње, квартално
Екстракт органским растварачима (уља, масноће)	4 пута годишње, квартално
Таложиве материје након 10 минута	4 пута годишње, квартално
Електропроводљивост	4 пута годишње, квартално
Укупне соли	4 пута годишње, квартално
Суви остатак	4 пута годишње, квартално
Жарени остатак	4 пута годишње, квартално
Губитак жарењем	4 пута годишње, квартално

Суспендоване материје	4 пута годишње, квартално
-----------------------	---------------------------

Учесталост мерења исказана је у складу са Правилником о начину и условима за мерење количине и испитивање квалитета отпадних вода и њиховог утицаја на реципијент и садржини извештаја о извршеним мерењима („Сл. гласник РС”, бр. 18/24).

Мерења квалитета вода вршиће независна акредитована лабораторија овлашћена за испитивање квалитета отпадних вода у складу са Законом о водама („Сл. гласник РС“, бр. 30/10, 93/12, 101/16, 95/18 и 95/18-др. закон).

Начин и услови испитивања квалитета отпадних вода, као и извештаји о извршеним мерењима морају бити у складу са Правилником о начину и условима за мерење количине и испитивање квалитета отпадних вода и њиховог утицаја на реципијент и садржини извештаја о извршеним мерењима („Сл. гласник РС”, бр. 18/24).

Ако у току једне од наредних година један од 4 узорка не испуњава квалитет критеријума граничних вредности емисије прописаних у овој дозволи, учесталост мониторинга се враћа на 12 узорака годишње (једном месечно). Ако се прве године докаже да поступак пречишћавања на интерном пречистачу задовољава прописан квалитет и не прелази граничне вредности емисије за загађујуће материје, наредних година врши се анализа само 4 узорка (квартално).

Обавезује се оператер да врши контролу и мониторинг загађујућих материја у отпадној води са манипулативних површина и саобраћајница која се испушта у градску канализацију сходно динамици и методама дефинисаним у табели III-9., а у складу са Правилником о начину и условима за мерење количине и испитивање квалитета отпадних вода и њиховом утицају на реципијент и садржини извештаја о извршеним мерењима, („Сл. гласник РС“, бр. 18/24).

Временски период узорковања отпадне воде је 2 часа.

Табела III-9. Мониторинг атмосферске отпадне воде пре испуштања у градску канализацију

Загађујућа материја	Учесталост мерења
Проток	4 пута годишње
Температура	4 пута годишње
рН	4 пута годишње
Биохемијска потрошња кисеоника (ВРК ₅)	4 пута годишње
Хемијска потрошња кисеоника (НРК)	4 пута годишње
Минерална уља	4 пута годишње

Обавезује се оператер да сам врши контролу рада постројења за пречишћавање отпадних вода оперативним мониторингом загађујућих материја у отпадној води на излазу из постројења за пречишћавање отпадних вода у интерној лабораторији и лабораторији ППОВ сходно динамици дефинисаној у Табели III-9.

Обавезује се оператер да врши контролу рада постројења за пречишћавање технолошких отпадних вода, оперативним мониторингом загађујућих материја у отпадној води на излазу са постројења сходно динамици и местима узорковања датим у табели III-10.

Табела III-10. Оперативни мониторинг - праћење показатеља квалитета отпадне воде након третмана технолошких отпадних вода

Параметар	Динамика	Место узорковања
рН	дневно	Улаз и излаз из ППОВ
Хемијска потрошња кисеоника (НПК)	2 пута недељно	Улаз и излаз из ППОВ
Таложиве материје након 10 минута	дневно	Улаз и излаз из ППОВ

Обавезује се оператер да води евиденцију мерења оперативног мониторинга у облику дневника рада постројења, који ће бити доступан за инспекцију током радног времена.

Обавезује се оператер да извештаје о мерењу чува најмање 5 година.

Издвојен влажни муљ из пречистача отпадних вода прописно складиштити у објекту постројења за пречишћавање отпадних вода, на начин на који не може доћи до загађења земљишта и подземних вода, а у складу са Законом о управљању отпадом („Сл. гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 14/16, 8/18 - др. закон и 35/23) и о томе редовно водити евиденцију. Издвојени влажни муљ транспортовати градском постројењу за пречишћавање отпадних вода Суботица.

4.5. Извештавање

Оператер ће обавештавати Градску Управу града Суботица, Службу за заштиту животне средине и одрживи развој и надлежни орган за инспекцију заштите животне средине о резултатима извршених периодичних мерења најкасније 30 дана од реализације мерења.

Уколико дође до неконтролисаног испуштања загађујућих материја у воду оператер је дужан да одмах о томе обавести надлежни орган који је издао дозволу као и надлежни орган за заштиту вода ЈВП „Воде Војводине“.

Обавеза оператера је да за Национални регистар извора загађивања извештава Агенцију за заштиту животне средине о мониторингу загађујућих материја у воде до 31.03. текуће године за претходну годину у складу са прописима.

5. Заштита земљишта и подземних вода од загађивања

5.1. Процес рада и мере за заштиту земљишта и подземних вода од загађивања

Обавезује се Оператер да управља постројењем на начин који ће спречити свако загађивање земљишта и подземних вода на локацији АД „ИМЛЕК“ – Производни објекат на локацији Толминска 10, Суботица.

Отпад који се складишти на локацији било привремено или трајно, мора бити сакупљан и складиштен према важећем закону на места одређена за то и заштићена од цурења и пропуштања.

Оператер ће за складиштење течних материјала обезбедити одговарајуће врсте складишних танкова, контејнера или цистерни који морају бити непропустљиви за материје који се налазе у њему.

Све врсте складишних танкова, контејнера и цистерни ће бити означени тако да јасно указују на њихову садржину.

Оператер се обавезује да одржава резервоаре и инсталације у исправном стању: да су резервоари, цевоводи, пумпне станице, дренажни системи и танкване водонепропусни и да обезбеђују потпуну заштиту земљишта и подземних вода од загађења; да се у инцидентним ситуацијама услед цурења садржаја у танкване одмах обезбеди прикупљање садржаја без могућности испуштања у интерни канализациони систем и да се са сакупљеним материјалом поступа као са опасним отпадом; да се материје издвојене након чишћења и дренаже резервоара, прикупљене изливене материје и чврст отпад из резервоара сакупљају у складу са категоризацијом отпада, третирају као опасан отпад и поступа на начин да се спречи загађење околине у складу са Законом о управљању отпадом („Сл. гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 14/16, 95/18-др. закон и 35/23).

Обавезује се оператер да врши тестирање исправности и непропусности свих танквана и спољних сигурносних резервоара у складу са националним и међународним стандардима.

Оператер ће у случају било каквог неконтролисаног испуштања загађујућих материја у земљиште или подземне воде одмах о томе обавестити надлежни орган и у најкраћем року, у ком је то могуће, извршити санацију датог цурења и контаминације.

5.2. Граничне вредности

Обавезује се оператер да емисије загађујућих материја у земљиште не прекораче граничне вредности. Граничне вредности загађујућих материја у земљишту утврђују се на основу Уредбе о граничним вредностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту („Сл. гласник РС“, бр. 30/18 и 64/19), Прилог 1. Граничне максималне и ремедијационе вредности загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту.

Обавезује се оператер да емисије загађујућих материја у подземне воде не прекораче граничне вредности прописане у табели III-11.

Табела III-11. Граничне вредности за квалитет подземних вода

Параметар	Јединица	Гранична ремедијациона вредност ¹
Температура ваздуха	°C	
Температура воде	°C	
Ниво воде	m	
Електропроводљивост	μS/cm	
Нитрати (NO ₃)	mg/l	50 ²
Флуориди	mg/l	
Укупан фосфор P	mg/l	
Сулфати, SO ₄ ²⁻	mg/l	
Аминијачни азот (NH ₄ -N)	mg/l	
Цијаниди	μg/l	1500
Индекс фенола	μg/l	2000
Индекс угљоводоника минералног порекла (C10-C40)	μg/l	600
Угљоводоници пореклом из бензина (C6-C10)	mg/l	
Угљоводоници пореклом из дизела (C10-C28)	mg/l	
Баријум (Ba)	μg/l	625
Кобалт (Co)	μg/l	100
Бакар (Cu)	μg/l	75

Цинк (Zn)	µg/l	800
Олово (Pb)	µg/l	75
Хром (Cr)	µg/l	30
Кадмијум (Cd)	µg/l	6
Никл (Ni)	µg/l	75
Арсен (As)	µg/l	60
Жива (Hg)	µg/l	0,3
Калај (St)	µg/l	50
Сребро (Ag)	µg/l	40

¹Граничне вредности загађујућих материја у подземним утврђене су на основу Уредбе о граничним вредностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту („Сл. гласник РС”, бр. 30/18 и 64/19), Прилог 2. Ремедијационе вредности загађујућих, штетних и опасних материја у водоносном слоју.

² Просечна годишња концентрација, Уредбе о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање, Прилог 2, Подземне воде, Табела 1, граничне вредности загађујућих материја у подземним водама („Сл. гласник РС”, бр. 50/12).

5.3. Контрола и мерење које врши оператер

Оператер ће у складу са Законом о заштити земљишта („Сл. гласник РС”, бр. 112/15), Уредбом о систематском праћењу стања и квалитета земљишта („Сл. гласник РС”, бр. 88/20) и Уредбом о граничним вредностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту („Сл. гласник РС”, бр. 30/18 и 64/19) обезбедити праћење квалитета земљишта.

Обавезује се оператер да обезбеди контролу и праћење физичких и хемијских параметара у земљишту, сходно Табели III-12.

Табела III-12. Праћење физичких и хемијских параметара у земљишту

Редни број	Назив локације узорковања	ГПС координате за сваки узорак и дубина узорковања	Испитивани параметри
1.	Око укопаних резервоара за гориво	N 46°3'50,74'' E 19°41'13,28'' дубина 0-0,5 m	Садржај влаге Садржај глине Губитак жарењем Активна рН вредност Потенцијална рН вредност Електропроводљивост Садржај карбоната Садржај органских материја Садржај угљоводоника C10 – C40 Садржај метала (As, Ni, Zn, Cu, Cd, Cr, Pb, Fe, Mn, Co, Sn, Hg, Al, Sb, Ba, Be, V, Sb, B, Se, Mo) Садржај полихлорованих бифенила Садржај органохлорних пестицида Сума измењивих базних катјона Степен засићености базама Хидролитичка киселост
2.	Око резервоара за мазут	N 46°3'50,93'' E 19°40'54,81'' дубина 0-0,5 m	МТБЕ-метил-терцбутил етар Садржај испарљивих ароматичних угљоводоника

			Лакоприступачни фосфор Лакоприступачни калијум Сулфати Нитрити Нитрати Цијаниди Хлориди Флуориди Амонијум јон Калијум Натријум Калцијум Магнезијум
--	--	--	--

Оператер је дужан да врши контролу промене квалитета земљишта у кругу постројења у складу са одредбама Правилника о листи активности које могу да буду узрок загађења и деградације земљишта, поступку, садржини података, роковима и другим захтевима за мониторинг земљишта („Сл. гласник РС“, бр. 102/20), Прилог 3 - Методе и стандарди за узорковање, припрему узорака и испитивање физичких и хемијских својстава земљишта, Табела 2 - Методе и стандарди за испитивање хемијских својстава.

Обзиром да је у земљишту на локацији постројења током анализа обављених у 2024. години регистрован садржај никла већи од кориговане граничне вредности, али нижи од кориговане ремедијационе вредности, обавезује се оператер да врши мониторинг земљишта једном годишње, анализом узорака земљишта са две локације у оквиру комплекса, наведене у Табели III-12.

Уколико годишњи резултати мониторинга у периоду од три узастопне године покажу да није дошло до погоршања стања и квалитета земљишта, мониторинг обављати једном у пет (5) година.

Обавезује се оператер да у случају прекорачења ремедијационих вредности у земљишту и ремедијационих вредности у водоносном слоју, изврши додатна истраживања на контаминираним локацијама ради утврђивања степена загађености земљишта и израде пројеката ремедијације и рекултивације.

Обавезује се оператер да у циљу праћења квалитета подземних вода, обезбеди узорковање и испитивање подземних вода из 1 постављеног пијезометара у кругу постројења.

Табела III-13: Тачка узорковања

Ознака	Локација	Координате (Google Earth)
Пијезометар	На локацији постројења	N 46°03'53,31" E 19°41'12,58"

Табела - III-14: Праћење емисија у подземне воде

Параметар	Динамика* Мерења	Мерење
Температура ваздуха	Годишње	
Температура воде	Годишње	SRPS.H.Z1.106:1970
Ниво воде	Годишње	SRPS ISO 21413:2005
Електропроводљивост	Годишње	SRPS EN 27888:2009
Нитрати (NO ₃)	Годишње	SRPS EN ISO 10304-1 SRPS ISO 7890-3
Флуориди	Годишње	SRPS EN ISO 10304-1

Укупан фосфор P	Годишње	SRPS EN ISO 11885:2011
Сулфати, SO ₄ ²⁻	Годишње	SRPS ISO 10304-1:2007
Амонијачни азот (NH ₄ -N)	Годишње	SRPS ISO 7150-1:1992
Цијаниди	Годишње	
Индекс фенола	Годишње	SRPS ISO 6439:1997
Индекс угљоводоника минералног порекла (C10-C40)	Годишње	
Угљоводоници пореклом из бензина (C6-C10)	Годишње	
Угљоводоници пореклом из дизела (C10-C28)	Годишње	
Баријум (Ba)	Годишње	SRPS EN ISO 11885:2011
Кобалт (Co)	Годишње	SRPS EN ISO 11885:2011
Бакар (Cu)	Годишње	SRPS EN ISO 11885:2011
Цинк (Zn)	Годишње	SRPS EN ISO 11885:2011
Олово (Pb)		
Хром (Cr)		SRPS EN ISO 11885:2011
Кадмијум (Cd)	Годишње	
Никл (Ni)	Годишње	SRPS EN ISO 11885:2011
Арсен (As)	Годишње	SRPS EN ISO 11969:2009
Жива (Hg)	Годишње	SRPS EN ISO 12846:2012
Калај (St)	Годишње	SRPS EN ISO 11885:2011
Сребро (Ag)	Годишње	SRPS EN ISO 11885:2011

*Динамика мерења у случајевима када нису регистрована прекорачења

Узорке узимати у складу са SRPS ISO 5667-1:2007, SRPS ISO 5667-3, SRPS ISO 5667-10:2007, SRPS ISO 5667-11 и SRPS EN ISO 19458:2009.

Мерења квалитета подземних вода вршиће се од стране независне акредитоване лабораторије овлашћене за обављање такве врсте мерења. При узорковању, припреми узорака, њиховом чувању и складиштењу, руковању са узорцима, као и при испитивању на терену и анализи узорака отпадних вода примењују се референтне стандардне и акредитоване методе према захтеву стандарда SRPS ISO/IEC 17025.

Поред наведених метода, могу се применити одговарајући међународни и европски стандарди као и нестандардизоване методе развијене у акредитованим лабораторијама и валидиране према захтеву стандарда SRPS ISO/IEC 17025 који дају еквивалентне резултате у погледу мерне несигурности испитивања, односно акредитоване методе у складу са захтевима прописа којим се уређују ГВЕ.

Мониторинг подземних вода вршити у складу са Уредбом о граничним вредностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту („Сл. гласник РС”, бр. 30/18 и 64/19), Прилог 2 Ремедијационе вредности загађујућих, штетних и опасних материја у водоносном слоју, и Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Сл. гласник РС”, бр. 50/12), Прилог 2. Стандарди квалитета за подземне воде, Табела 1. Граничне вредности загађујућих материја у подземним водама.

Оператер ће вршити и праћење промена нивоа подземних вода.

5.4. Извештавање

Оператер је дужан да извештаје о мониторингу земљишта доставља надлежном органу који је издао дозволу и Агенцији за заштиту животне средине, најкасније до 31. марта за предходну годину у којој је вршено мерење.

Уколико дође до неконтролисаног испуштања загађујућих материја које могу довести до загађења земљишта и/или подземних вода, оператер ће одмах о томе обавестити Одељење за заштиту вода од загађивања, Министарство надлежно за послове заштите животне средине, надлежан орган за заштиту вода и надлежни орган за заштиту животне средине у јединици локалне самоуправе.

6. Управљање отпадом

Обавезује се оператер да у току обављања своје редовне активности, нестабилних режима рада, као и након престанка рада, управља отпадом у складу са Законом о управљању отпадом („Сл. гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 14/16, 95/18 - др. закон и 35/23).

6.1. Производња отпада

Оператер ће у току редовног рада постројења обезбедити примену начела хијерархије управљања отпадом. Оператер ће предузети све мере у циљу смањења настајања отпада, посебно опасног отпада, смањења коришћења ресурса, и где год је могуће обезбедити поновну употребу и рециклажу, односно поновно искоришћење насталог отпада.

У циљу спречавања и смањења коришћених количина штетних материја у средствима за чишћење и дезинфекцију, као и другде у производном процесу, оператер ће узети у обзир захтеве најбољих доступних техника за сектор.

6.2. Сакупљање и транспорт отпада

Обавезује се Оператер да разврстава отпад на месту настанка, према пореклу и предвиђеном начину поступања са истим.

Обавезује се оператер да врши сакупљање разврстаног отпада одвојено, у складу са потребом будућег поступања са истим.

Обавезује се оператер да разврстани отпад у складу са горе наведеним, преда лицу које је овлашћено за сакупљање и транспорт отпада, тј. оператеру који поседује одговарајућу дозволу.

6.3. Привремено складиштење и складиштење отпада

Оператер ће да складишти отпад на местима која су технички опремљена за привремено складиштење отпада на локацији, и која имају стабилну и непропусну подлогу са одговарајућим системима за заштиту од атмосферских утицаја, удеса и пожара.

Отпад се не може складиштити на простору, као и на манипулативним површинама које нису намењене за складиштење.

Сав отпад мора бити јасно обележен и на одговарајућ начин одвојен. Забрањено је мешање различитих категорија опасних отпада или мешање опасног отпада са неопасним отпадом.

Складиштење опасног отпада мора се обављати у складу са Правилником о начину складиштења, паковања и обележавања опасног отпада („Сл. гласник РС“, бр. 95/24).

Отпад не може бити привремено складиштен на локацији постројења дуже од 36 месеци.

Оператер ће управљање посебним токовима отпада у потпуности ускладити са прописаним законским и подзаконским актима у области управљања отпадом.

6.4. Транспорт отпада

Обавезује се оператер да за транспорт отпада ван локације постројења ангажује искључиво оператера који поседује дозволу надлежног органа за сакупљање и транспорт отпада у складу са Законом о управљању отпадом („Сл. гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 14/16, 95/18 - др. закон и 35/23).

Обавезује се оператер да унутрашњи превоз, утовар и истовар отпада у оквиру локације обавља на начин који ће онемогућити расипање отпада, распршивање и друге штетне утицаје на животну средину.

6.5. Прерада отпада, третман и рециклажа

Произведен отпад који се може поновно искористити за добијање сировине за производњу истог или другог производа (секундарне сировине), као и за енергетско искоришћење (алтернативно гориво), оператер ће да преда лицу које је овлашћено за те послове, тј. које поседује одговарајућу дозволу надлежног органа.

Обавезује се Оператер да са следећим идентификованим врстама отпада поступа у складу са прописаним операцијама наведеним у Табелама III-15 и III-16:

Табела - III-15.: Опасан отпад који настаје у постројењу

Врста отпада	Индексни број	Поновно искоришћење/депоновање
Отпадна уља	13 02 05*	R13
Отпадно рабљено уље са примесама амонијака	13 01 13*	R13
Флуоресцентне цеви и сијалице које садрже живу	20 01 21*	R13
Празна амбалажа од хемикалија	15 01 10*	R13
Отпадне масне крпе, пувала и папир	15 02 02*	R13
Електрични и електронски отпад	20 01 35*	R13

Табела - III-16.: Неопасан отпад

Врста отпада	Индексни број	Поновно искоришћење/депоновање
Отпадни папир и картонска амбалажа	15 01 01	R13
Отпадна пластична амбалажа	15 01 02	R13
Метални отпад	17 04 05	R13
Дрвени отпад	15 01 03	R13

Комунални отпад	20 02 01 20 03 01	D5
Алу поклопци	17 04 02 17 04 07	R13
Отпадни прохром	17 04 05	R13
Отпадни мешани материјал	17 04 07	R13
Муљ настао после флотације	19 08 14	R13
Отпадни млечни производи	02 05 01	R13

6.6. Одлагање отпада

Није дозвољено трајно одлагање било које врсте отпада на локацији постројења Оператера.

6.7. Контрола отпада и мере

Обавеза је оператера да води тачну евиденцију врста и количина насталог, привремено складиштеног и отпада који је предат правном лицу или предузетнику који поседује одговарајуће дозволе за његово преузимање.

Испитивање отпада вршити у складу са чланом 23. Закона о управљању отпадом („Сл. гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 14/16, 95/18 - др. закон и 35/23) и чланом 6. Правилника о категоријама, испитивању и класификацији отпада („Сл. гласник РС”, бр. 56/10, 93/19 и 39/21).

6.8. Узорковање отпада

Узорковање и испитивање отпада вршити од стране овлашћене стручне организације за узорковање и испитивање отпада у складу са законом. Узорковање и испитивање отпада вршити стандарним методама.

6.9. Документовање и извештавање

Обавезује се Оператер да води дневну евиденцију о отпаду који настаје у постројењу.

Оператер је у обавези да обезбеди да свако кретање отпада прати посебан Документ о кретању отпада, док кретање опасног отпада прати Документ о кретању опасног отпада.

Обавезује се оператер да 48 часова пре започињања кретања опасног отпада, електронским путем (попуњавањем документа о кретању опасног отпада који упућује другом оператеру на даљи третман/складиштење/одлагање) најави кретање опасног отпада, кроз апликацију Агенције за заштиту животне средине Републике Србије. Оператер је у обавези да након десет дана потврди пријем отпада и тачну количину предатог опасног отпада.

Обавезује се оператер да доставља Министарству надлежном за послове заштите животне средине и пети примерак документа о кретању опасног отпада.

Обавеза је оператера да за Национални регистар извора загађивања извештава Агенцију за заштиту животне средине о управљању отпадом до 31.03. текуће године за претходну годину, у складу са прописима.

7. Бука и вибрације

7.1. Процес рада и опрема

Бука која настаје током обављања производне активности не сме да допринесе порасту нивоа буке на осетљивим локацијама у животној средини изван граница постројења.

Обавезује се Оператер да управља процесом рада на начин који ће ниво буке у животној средини свести на најмању могућу меру.

Обавезује се оператер да ће све делове процеса који производе буку, а за које је то могуће, изводити у затвореним просторима, уз предузете мере да се ниво буке у комплексу постројења сведе на најмању могућу меру (операције које производе висок ниво буке, као нпр утовар и истовар, обављати, уколико је могуће, у дневном периоду рада, транспортне активности обављати током дана, затварати врата и прозоре на халама у којима се изводе бучне активности, постављати нове изворе буке према унутрашњем делу постројења, даље од суседних парцела и даље од граница комплекса и др).

Вибрације која настају током обављања производне активности не смеју да допринесу порасту нивоа вибрације на осетљивим локацијама у животној средини изван граница постројења. Обавезује се оператер да управља процесом рада на начин који ће ниво насталих вибрација свести на најмању могућу меру.

7.2. Врсте емисија

Обавезује се оператер да управља процесом рада на начин који омогућава да ниво буке у животној средини на граници индустријског комплекса не прелази вредности прописане у Табели III-17.

Табела III-17. Дозвољени нивои буке:

Дозвољени ниво буке у dB(A) – дан и вече	Дозвољени ниво буке у dB(A) - ноћ
(60)	(50)

Дозвољени нивои буке одређени су на основу Уредбе о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Сл. гласник РС”, бр. 75/10) и Одлуци о мерама за заштиту од буке у животној средини („Службени лист града Суботице бр. 48/20), Члан 5.

7.3. Контрола и мерење (места, учесталост, методе)

Обавезује се Оператер да врши контролу и мониторинг нивоа буке на локацијама осетљивим на ниво буке са динамиком мерења најмање једном у три године као и приликом измена на постројењима која емитују буку на три локације дате у табели III-18.

Табела III-18: Мерна места за мерење интензитета буке

Ознака	Локација
Мерно место 1	У спољашњој средини, испред стамбеног објекта број 17 у Толминској улици, на удаљености 5m од ивице коловоза
Мерно место 2	У спољашњој средини, испред стамбеног објекта број 27 у Толминској улици, на удаљености 7m од ивице коловоза

Мерно место 3	Са западне стране поседа, наспрам магацина репроматеријала и складишта Уља и мазива, на удаљености 10 m од ограде плаца
---------------	---

Мерење буке у животној средини може да врши само овлашћена стручна организација која испуњава прописане услове за мерење буке дефинисане Правилником о условима које мора да испуњава стручна организација за мерење буке, као и о документацији која се подноси уз захтев за добијање овлашћења за мерење буке („Сл. гласник РС“, бр. 139/22).

Мерење буке у животној средини вршиће се према стандардима SRPS ISO 1996-1 и SPRS ISO 1996-2, дефинисано Правилником о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке („Сл. гласник РС“, бр. 139/22).

Уколико су жалбе на сметње од буке из постројења потврђене на местима осетљивих рецептора изван граница локације, оператер ће успоставити и применити план управљања буком у складу са БАТ, који ће садржати активности које ће се предузети у циљу смањења настајања буке са динамиком њихове имплементације, протокол за спровођење мониторинга, протокол за одговор на проблем са буком и програм за превенцију и смањење буке.

7.4. Извештавање

Обавезује се Оператер да ће извештаје о мерењу буке у животној средини учинити доступним инспекцији за заштиту животне средине током редовних прегледа.

Садржина и обим извештаја о мерењу буке у животној средини дефинисана је Правилником о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке („Сл. гласник РС“, бр. 139/22).

8. Спречавање удеса и одговор на удес

Оператер ће у складу са дефинисаним поступцима у случају ванредних ситуација да предузме мере које ће негативне ефекте на животну средину свести на минимум.

Обавезује се оператер да у складу са Планом заштите од пожара предузме све превентивне мере да до пожара не дође.

Обавезује се оператер да врши обуку запослених из области заштите од пожара у складу са Планом заштите од пожара.

Обавезује се оператер да врши проверу исправности хидрантске мреже и мобилне опреме за гашење пожара у складу са динамиком прописаном у Плану заштите од пожара.

Обавезује се оператер да спроводи мере контроле технолошког процеса и свих његових параметара који могу довести до удеса.

Обавезује се оператер да редовно контролише исправност уређаја, инсталација, мерне опреме и исправност заштите на свим уређајима, како би спречио евентуалне акциденте.

Обавезује се оператер да све материје које се користе у процесу производње, као сировине или помоћни материјали, складишти на начин да не долази до њиховог просипања, расејавање и цурења из резервоара,

водећи при томе рачуна о природи материје која се складишти, компатибилности материја, као и квалитету резервоара/посуда у којима се складиште.

Обавезује се оператер да све врсте опасног отпада који настаје у процесу производње привремено складишти у складу са прописима из области управљања отпадом.

Сви резервоари на локацији који се користе за складиштење течности, морају бити смештени у танкванама, бетонираним и заштићеним од процуривања, капацитета да могу да приме сву евентуално испурелу течност. Резервоари морају задовољавати захтеве складиштених флуида, технички потпуно опремљени (алармима, вентилима и др.), како до акцидентних ситуација приликом њиховог пуњења не би дошло.

Обавезује се оператер да све опасне материје које се користе у процесу производње складишти на прописан начин, као и да рукује са истима у складу са прописаним постојећим процедурама.

Обавезује се оператер да врши посебну обуку запослених који раде са опасним материјама или рукују са истим, у циљу њихове сталне едукације ради спречавања акцидентата те врсте.

Обавезује се оператер да у случају акцидента, према прописаној процедури, утврди узрок акцидента, идентификује датум, време и место акцидента. Оператер ће том приликом идентификовати све врсте емисија у животну средину и применити све мере потребне да се поменуте емисије смање, као и проценити ефекат сваке такве предузете мере.

Обавезује се оператер да након акцидента предузме све потребне мере за отклањање последица који је исти изазвао по животну средину према прописаним процедурама.

Оператер ће периодично да проверава и ако је то потребно ажурира План мера за спречавање удеса и смањење њихових последица.

8.1. Извештавање у случају удеса

У случају акцидента, који може да има значајан утицај на животну средину, оператер ће одмах о томе да обавести надлежне органе, Министарство надлежно за послове заштите животне средине, Министарство унутрашњих послова, као и јединицу локалне самоуправе.

У случају акцидента, који може да има значајан утицај на животну средину, оператер ће одмах да:

- спроведе истрагу у циљу идентификовања природе, извора и узрока акцидента и сваке емисије настале услед акцидента;
- изолује извор такве емисије;
- процени загађење животне средине проузроковане акцидентом, уколико оно постоји
- идентификује и спроведе мере за смањење емисија и њихових последица;
- идентификује датум, време и место акцидента;
- обавести надлежни орган.

У случају акцидента или удеса који значајно утиче на животну средину, оператер ће без одлагања да предузме мере за ограничавање последица акцидента или удеса на животну средину и да спречи његово даље ширење и о томе без одлагања обавести надлежни орган.

Оператер је у обавези да води евиденцију о сваком акциденту. Ова евиденција садржи детаље о природи, обиму и утицају, као и околностима које су проузроковале акцидент или удес, као и све предузете корективне мере за смањење утицаја на животну средину и превенцију понављања акцидента.

Оператер ће периодично да проверава и ако је то потребно ажурира План мера за спречавање удеса и смањење његових последица.

9. Нестабилни (прелазни) начини рада

Пуштање у рад постројења или његових делова и подешавање радних параметара вршити по утврђеном редоследу прописаних процедура.

У случају заустављања рада постројења, исти спроводити по утврђеном редоследу поступака за сваки уређај. У случају изненадног заустављања процеса производње, поштовати установљене процедуре, тако да процес буде контролисан, без повећаног ризика од настанка удеса и угрожавања животне средине.

Редовно одржавати, прегледати и тестирати опрему према стандардним процедурама, како би се избегле могућности цурења, кварова, и отказивања појединих делова опреме и инфраструктуре, у складу са установљеним процедурама уграђеним у систем управљања производним процесом.

Придржавати се процедура и корективних мера уграђених у систем управљања процесом производње, у случајевима кварова, цурења и отказивања опреме.

Престанак рада постројења вршити по утврђеном редоследу поступака.

Одржавати системе аутоматске регулације и контроле који детектује сваки изненадни престанак производње или отказивање опреме.

10. Дефинитивни престанак рада постројења или његових делова

У случају престанка рада постројења придржавати се Плана мера за заштиту животне средине после престанка рада и затварања постројења приложеног у захтеву за издавање интегрисане дозволе.

Престанак обављања процеса производње, монтажу опреме и објеката и враћање земљишта у стање пре изградње постројења оператер ће обавити у две фазе.

У Првој фази оператер ће обуставити све активности директно везане за процес производње, монтажу опреме и уређаја и збрињавање преосталих сировина и насталог отпада. Ова фаза реализоваће се кроз следеће кораке:

- 1) Престанак процеса производње (доношење одлуке о престанку рада, обавештавање надлежних органа и престанак набавке сировина и репроматеријала);
- 2) Чишћење и осигуравање фабрике у циљу спречавања даљих емисија загађујућих материја у животну средину;
- 3) Монтажу опреме и инфраструктурних објеката и и отпада;
- 4) Збрињавање расходоване опреме и предаја насталог отпада овлашћеним организацијама.

Демонтирану опрему продати, уколико је могућа њена даља експлоатација или предати оператерима за управљање отпадом. Грађевински отпад који није могуће рециклирати, одложити на за ту намену предвиђену локацију. Извршити испитивање свих врста новонасталог опасног отпада и отпада који према пореклу, саставу и карактеристикама може бити опасан.

Отпад настао након престанка рада постројења услед демонтаже и рашчишћавања локације, уклонити на законски прописан начин, у складу са врстом и карактером отпада. Са производима који се не могу продати поступати у складу са Законом о управљању отпадом („Сл. гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 14/16, 95/18 – др. закон и 35/23).

Уклањање објекта вршити у складу са Пројектом уклањања постројења који се израђује у складу са Законом о планирању и изградњи („Сл. гласник РС“, бр. 72/09, 81/09 - испр., 64/10 – одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13 – одлука УС, 50/13 - одлука УС, 98/13 - одлука УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19 - др. закон, 9/20, 52/21 и 62/23). Такође, потребно је прибавити и Решење о сагласности на Студију о процени утицаја пројекта уклањања постројења на животну средину, у складу са законом о процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС“, бр. 135/04 и 36/09).

У Другој фази оператер ће извршити процену затеченог стања животне средине на локацији, а затим према потреби изградити Пројекат санације, и/или ремедијације, и након добијања сагласности применити неопходне мере да се на предметној локацији умање последице евентуалног загађења и обезбеди њено враћање у стање у ком је била пре изградње постројења. Након завршетка наведених активности, оператер ће обавестити надлежни орган о завршеном поступку.

Оператер ће периодично да размотри, и по потреби ажурира, План мера за заштиту животне средине после престанка рада и затварања постројења.